45րդ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 225 Կ. ՊՈԼԻՍ 10/23 ՅՈՒՆՎԱՐ 1902 13 ՇԷՎՎԱԼ 10 ՔԵԱՆՈՒՆԻ ՍԱՆԻ 1317 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԷՖՔԵԱՐ

10 ՓԱՐԱ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ — ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ — ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

MANZOUMÉ-I-EFKIAR
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN, POLITIQUE, FINANCIER ET LITTÉRAIRE
Directeur-Propriétaire
OHANNÈS F. KAÏSÉRIAN
38, Grand' rue de la S. Porte, 38
Constantinople

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ՔԷՅՍԷՐԵԱՆ
Առ որ կ'ուղղուին ամէն տեսակ գրութիւններ։

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պապը Ալի ճատտէսի, 38

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր։

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղշ.	50
Գաւառներու համար	108 ղշ.	60

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ։
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

منظومۀ افكار
صاحب امتياز و مدير مسئولى
اوهانس فريد قيصريان
مطبعه و اداره خانه سى
باب عالى جوارنده ٣٨ نومرولى دائرۀ خصوصه

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՄԸ
ՑՆԴԱԾ ԳԱՂԱՓԱՐԸ

Խելացի Դաւիթին մէկը, առտու մը, «րչ...» հետ քար մը գլորեց հրապարակը, զոր տեսնողը առաւ ու դիմացինին նետեց, երբ անդին մէկն ալ ելաւ ըսաւ թէ եղածը ոչ թէ խրատական բան մըն էր, այլ զաւեշտական պարզ ցուցք մը։ Ով որ ճամբան դրամի քսակ մը գտած է, անշուշտ գիտէ թէ տուելէն ետքը կորսնցնողներէն, քանի՛ հոգի ատոր իբրեւ տէր կը ներկայանայ։ Ասպէս ալ եղաւ այս առասպելական քարին գործը, որուն վրայ 20000 ոսկի և Առեւտրական վարժարան բառերը նշանակուած էին սեւ մելանով, որոնք՝ քարին ջուրը իյնալովը սրբուեցան գնացին։

Կարծես թէ անպատճառ առեւտրական վարժարանէ մը հանրութիւնը զրկելու համար այս նպատակով բոլոր եղած կամ ըլլալիք կտակները ջուրը կ'իյնան։

Կտակներու սովին մէջ, երբ եղած կտակներուն ալ հարիւրին քանիով գոհ կ'ըլլանք, այդ քանին տեղ ալ վերջէն նոյ կլլելու համար Թերեւս, կըրնայինք այս քսան հազարն ալ չորս հազարի իջեցնելով կարգադրութեան մը յանգիլ, որով թէ ապագայ ժառանգորդներուն հաճելի ժամանցներուն 16 հազար ոսկի կը մնար և թէ գոնէ առեւտրական վարժարան մը հիմնելու հարկ եղած սկզբնականնութերը որոնք շէնք մը և անոր կազմածքներն են, մատակարարած կ'ըլլային։ Երբ պիտի ճէին, ծախքերուն հոգը մնար միայն՝ անոր ալ Աստուած ողորմած էր։

Առեւտուրը իբրեւ ամէնէն աւելի ընդհանրացած գործ մեր մէջ, ամէնէն աւելի քիչ ուշադրութեան և մշակման առարկայ եղած է դժբաղդաբար։ Յոյները իրենց հսկայ վարժարանը ունին Հալքիի մէջ, Հրեաները Ալիանս Իզրայելիթի վարժարանները ունին, որոնք զուտ լեզուաբանական և առեւտրական են, Բողոքականները Իզմիրի մէջ «Գոմէրշիալ Վիկ Սգուլ» մը ունին չորս գոլէժներէ զատ, Կաթոլիկներն ու Ֆրէրներն ալ նմանօրինակ վարժարաններէ տասնեակներ ունին։ Մենք ենք որ Պէրպէրեանէ մը և Կեդրոնականէ մը ի զատ ուր տաղաչափութիւնը կ'ուսանին ամէն մանրամասնութիւններով, ոչինչ ունինք անոնց համապատասխան։ Առանց հացաչափութեան գաղափարը զգալու, դուրս կուգան չքնաւարաններ որոնք ձեռքնին գրիչ մը՝ չարունակ կամ յօդուած գրելու տեւբրով կը տողորին և կամ հանդիպած տեղերնին ծառի, քարի, փայտի կամ թուղթի վրայ գրաբար կամ աշխարհաբար «բառաղեղծութիւններ» կը մրոտեն։

Ապահովաբար մենք ամէնէն աղքատ ժողովուրդը ըլլալնուս համար չէ որ զրկուած ենք առեւտրական վարժարանէ մը, ինչպէս զրկուած ենք արհեստական, կրթական և աղքատասիրական կարգ մը հաստատութիւններէ։ Եթէ ընդունակութեան մէջ մեր դրացի Յոյներէն և Հրեաներէն գերազանց չենք, ատոնց և ոչ մէկուն ալ ստորադաս ենք առեւտրական հրապարակի վրայ։ Այս ամէնուն հակառակ կը պակսի մեր մէջ բան մը որ բոլոր մեր յետադիմական վիճակին բացատրութիւնն է. մենք կատարելապէս շուտ ձանձրացողներ ենք։

Ամէն կրթական, առեւտրկն. և արհեստական նոր բան որուն ձեռնարկած ենք, ամէնէն առաջ և ամէնէն աւելի յաջող կերպով ի գլուխ հանելու բոլոր երեւոյթը պատկերացնելով հանդերձ եկած է օր մը՝ երբ ձանձրոյթը, լսկումը, անտարբերութիւնը մեզ նետած է ուրիշ առեւտ. մթնոլորտի մը գոգը, տարբեր նորութեան մը, և դարձդարձիկ ու վաչկատուն, հիմ չենք կրցած բռնել տալ մեր գաղափարներուն, մեր ծրագիրներուն ինչպէս նաեւ մեր ձեռնարկներուն։ Անտարբերութիւն ըսինք, երեւոյթ մը կամ ախտ մը աւելի, որ մեր մէջ կը ճարակէ հանրային արժանապատուութիւնը չճանչնալու՝ կոխոտելու աստիճան։

Ամէն բանէ աւելի իր ..ը խորհող մեր հասարակութեան անդամները չեն խորհիր թէ այդ ..ը իր կեղեւը ունի և առանց այդ կեղեւին ..ը գոյութիւն, կեանք և գոյն չունենար. հասարակութեան պատիւը այդ զանազանութիւն հաստատութիւններուն պատիւն է և փոխադարձաբար։ Անդին մէկը կտակ մը կ'ընէ, որուն գործադրութիւնը չվաչլած կը մնայ, և կ'ըսենք թէ մեծութիւնը, ճշմարիտ բարեսիրութիւնը իր բարիքները ի կենդանութեան ընելու մէջ կը կայանայ, ինչպէս Բառնէկի, Բիպօտի, Ժիրարտ եւն. եւն.։

Ահա մէկն ալ կ'ելլէ այս դիտողութեան իրաւունք տալով, և մարդը ի կենդանութեան առեւտրական վարժարան մը հիմնելու գաղափարը կ'ունենայ, բնականաբար անոր բարոյական վայելքն ալ այս անցաւոր աշխարհի մէջ լիուլի իբրեւ փոխարինութիւն ընդունելու, իր անուան նոյն դպրոցին ճակտին վրայ ոսկեքանդակ ցոլացումը տեսնելու։ Ամէն մարդ սակայն ծառի կոճղէն ելած չէ և իրմէ զատ իրենները հոյլ մը ունի քղանցքէն փակած, որոնք շղթայով կը քաշեն անոր օրերը երբ կուտ կը բանէ մարդը։ Քղանցքաւորներու այս հոյլն է որ ահա այս անգամ ալ մարդուն գաղափարը չիրականացած առջեւը պատուար մը կը քաշեն և կ'ունենանք ի կենդանութեան կամ յետ մահուան եղած կտակներու հակոտնեաներ, որոնք ուր ալ քաշես նոյն ճամբան կ'ելլան շնորհիւ ժառանգական հաշիւներու, որոնք գեր ի վեր են հանրային օգտէն անոր համար որ գաֆէի մը, պարտէզի մը կամ ուրիշ զեղխ մթնոլորտի մը մէջ մսխուելիք գումար մը չարժեր որ հազարաւորներու կրթական օգտին համար գործածուի, ի պատիւ նուիրողին և յօգուտ ու պարծանք հասարակութեան։

Յ. ԱՒԵՏԻՍԵԱՆ

ԲԱՐԻԶԷՆ ՆԱՄԱԿ
ՔԱՋԱԼԵՐԵԼ ՉԵՆՔ ԳԻՏԵՐ

Քաջալերել բառը իր իսկութեան մէջ մեզ հազուագիւտ ըլլալէ զատ գրեթէ անծանօթ եղած է, երբ մանաւանդ ողջախոհութեամբ մտածենք։

Քաջալերել, երկու կերպով կը հասկցուի՝ բարոյապէս և նիւթապէս. և իւրաքանչիւրն ալ իր կարգին շատ տարբեր կը հասկցուի։

Թողունք մէկ կողմ բարոյապէսը, որովհետեւ անկէ՛ է որ աւելի ունինք քան թէ երկրորդէն։

Ուսանող մը, կ'ըմբռնեմ թէ բարոյապէս քաջալերելու է, սակայն անօգուտ է ան առանց նիւթականի. որովհետեւ երբ ստամոքսը պարապ է, կը մնի, ուղեղը չկրնար գործել։

Երբ իմանանք թէ հինգ-վեց հարիւր մրցողներուն մէջէն քառասուն և հինգ գաղղիացի և տասն և հինգ օտարական պիտի ընդունուին, և այդ վերջիններուն մէջ Հայ մըն ալ գտնուի. չենք հարցներ այս ուսանողին թէ նիւթական վիճակը գոհացուցի՞չ է, և մենք ընդհակառակն կը շարունակենք տալ բարոյական քաջալերութիւններ։

Երբ կ'իմանանք թէ հայ ուսանող մը 50-60 և աւելի աշակերտներուն մէջէն առաջին կամ երկրորդ ելած է, կ'ուրախանանք, և կ'ըսենք թէ մեր մէջ կարողներ չեն պակսիր։

Երբ կը լսենք թէ հայ ուսանողի մը աշխատութիւնը յաջողութեան յաղթանակ մը եղած է, ու պսակուած ալ է, չենք վարանիր հիանալ, սքանչանալ։

Երբ Ազգ. Թերթերուն մէջ կարդանք այն ինչ հայ ուսանողին աշխատութիւններուն վարժարանին մէջ բարձրագոյն առաւելութեամբ գնահատուիլը, անմիջապէս կը հպարտանանք ըսելով թէ մեր մէջ ալ տաղանդաւորներ կան։

Եւ ասոնք, այս ուրախալի և ճշմարիտ լուրերը իմանալով, ի՞նչ կ'ընենք, իրարու կը հաղորդենք և քանի մը թերթերու մէջ շեշտակի ԱՊՐԻՄ ալ կ'ըսենք։ Այս ալ պահ մը ընդունինք, սակայն ինչո՞ւ կրկին օտարին կը վազենք, ինչո՞ւ օտարինը միշտ մեծ կ'ըլլայ, ինչո՞ւ չենք ուզեր մերինը քաջալերել, և արժանաւորաբար։

Մինչդեռ ընդ միշտ լաւ ըմբռնելու է, ուսանողի մը փորը կուշտ և կռնակը տաք ըլլալու է, որպէսզի գլուխն ալ կարենայ աշխատիլ վարժարանին մէջ։

Գիտենք մեր ուսանողներուն, մանաւանդ ճշմարիտ աղքատ ուսանողներուն յարգը, որոնք չեն պակսիր, և մանաւանդ յանկարծակի չթողունք զիրենք երեսի վրայ իրենց յաջողութիւններէն իսկ յետոյ, մեզ են անոնք, որովհետեւ լաւ ըմբռնելու է թէ բարոյական ճամբայ քաջալերութիւնները ոչ հացագործը և ոչ ալ նպարավաճառը կ'ընդունին։

Հ. Հ.

25 Դեկտ., 1901

ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ

ՎԵՐՏԻ
(1813-1901)
ԻՐ ԿԵԱՆՔԸ ԵՒ ԻՐ ԳՈՐԾԸ

(ԻՐ ՄԱՀՈՒԱՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻՒ)

Տարի մըն ալ անցաւ այն օրէն՝ յորում գեղարուեստից հայրենիքը՝ Իտալիա, կը կորսնցնէր իր ամէնէն մեծ փառքերէն մին, Վերտի, որ թէ՛ Իտալիոյ և թէ՛ բովանդակ երաժշտական աշխարհի ամէնէն փայլուն գոհարներէն մին եղաւ։ Իր մահուան առթիւ՝ աշխարհի ամէն կողմ, յարգանքի ու ցաւի մեծ ու բուռն արտայայտութիւններ եղան, ինչ որ յստակօրէն կը բացատրէ տիեզերական այն մեծ յարգանքը, զոր կը վայելէր հանճարեղ երգահանը բովանդակ մարդկութեան մէջ։

Ծնունդէբէ Վերտի ծնած է 1813 Հոկտ. 10ին Բարմայի դքսութեան Ռօնգօլէ գիւղին մէջ։ Վերտի գիւղացի պանդոկապետի մը զաւակ էր, կանուխէն բուռն սէր մը զգաց երաժշտութեան համար և հայրը թէեւ համեստ դիրքի տէր բայց երաժշտասէր մէկը ըլլալով, զինքը դրաւ Պուսէթի եկեղեցւոյն երգեհոնահարին քով։ Վերտի քիչ ատենէն սփիականեց իր վարպետին երաժշտական հմտութիւնը՝ նոյն իսկ զայն գերազանցելով։ «Արուեստ»ին այն բուռն ու անդիմադրելի «սէր»ը որ Վերտիի հոգին հրդեհած էր, չթողուց որ Վերտի ըլլար սովորական մահկանացու մը, աննշան ու անյիշատակ։ Կանուխէն զգաց իր գանկին մէջ բոցավառող երաժշտական հանճարը, և իր այս կանխահաս գիտակցութիւնը իր ներքին ուժին՝ իր ապագայ փառքը ապահովեց։

Հակառակ իր ծնողաց չքաւորութեան, Վերտի երբեք չյուսահատեցաւ։ Պուսէթի մէջ կը բնակէր հարուստ վաճառական մը, Անտոն Պառեցցի որ խորապէս սիրահար էր երաժշտութեան։ Անոր օգնութեամբ գնաց Վերտի Միլան, հոն իր երաժշտական դաստիարակութիւնը կատարելագործելու համար։ Բայց ի զուր, վասն զի երաժշտանոցին (գօնսէրվաթուար) տնօրէնը զինքը հարեւանցի մը քննելով, ըսած էր թէ Վերտի չունէր բնաւ «ո և է տրամադրութիւն» երաժշտութեան։ Ասոր վրայ Վերտի առանց յուսահատելու, Միլանի Սքալա թատրոնի տնօրէն մաէսթրօ Լավինիախի աշակերտեցաւ 6 տարւոյ չափ, յետոյ գրեց իր առաջին օպերան «Օպէրթօ, գօնթէ տի Սան Պօնիֆաչիօ», որ մեծ ընդունելութիւն գտաւ հասարակութենէն։

Յետոյ «Ուն ճիօռնօ տի Րէնյօ» կատակերգական օպերան որ բացարձակ ձախողում մը եղաւ և «սուլուեցաւ» հասարակութենէն։ Բայց Վերտի ինչպէ՛ս պիտի կարենար գրել կատակերգական մը երբ նոյն միջոցին կորսնցուցած էր իր երկու փոքրիկ սիրասուն զաւակները և իր սիրելի կինը։ Տարւոյն մը ցաւալի լռումէ ետք, Վերտի նորէն սիրտ առնելով գրեց «Նապուգոտոնոսոր»ը որուն առաջին ներկայացումը՝ Միլանի մէջ, եղաւ փայլուն յաղթանակ մը մեծ արուեստագէտին համար (1842)։ Այնուհետեւ Վերտի գրեթէ ամէն տարի մէյմէկ գործ արտադրեց։

1846ին Ֆլօրենսի մէջ ներկայացուց «Մաքպէթ»ը, որուն ամբոխը ըրաւ խանդավառ ընդունելութիւն մը, երեսուն (30) անգամ ի տես կոչելով զինքը, ներկայացումէն ետք իրեն հետեւելով և ոսկիէ պսակ մը նուիրելով իրեն։

1851ին Վենետիկի մէջ ներկայացուց «Ռիկոլէթթօ»ն, նիւթ ունենալով Վիքթօր Հիւկօի մէկ թատերախաղը։

Այս խաղը այնքան մեծ յաջողութիւն գտաւ որ ասոր վրայ Վերտի հռչակուեցաւ իբր ամէնէն փայլուն ներկայացուցիչը իտալական երաժշտական դպրոցին։ 1853ին Հռոմի Ապօլլօն Թատրոնին մէջ ներկայացուց «Իլ Թրօվաթօռէ» և Վենետիկի մէջ «Լա Թռավիաթա», նիւթ ունենալով Տիւմա որդիին Գամելիաւոր տիկինը։ 1855ին Բարիզի միջազգային արուեստահանդէսին առթիւ ֆրանսական Ակադեմեան Օբերային մէջ կը ներկայացնէր «Լէ վէփր Սիսիլիէն»ը։ Յիշատակութեան արժանի է նաեւ «Այտա»ն որ գրած է Եգիպտոսի Խտիվին առաջարկին վրայ և որ առաջին անգամ ներկայացուած է Գահիրէի մէջ 1872ին։

1886ին այս խաղը ներկայացուեցաւ Բարիզի մէջ ուր Վերտի անձամբ կը վարէր նուագախումբը։ Բարիզէն մեկնելէն առաջ ստացաւ Վերտի պատուոյ Լէգէօնի Բ. աստիճանը և այն օրէն դարձաւ Ֆրանսայի էն ժողովրդական երգահաններէն մին։

1887ին Միլանի մէջ կը ներկայացնէր «Օթէլլօ»։ «Ասիկա իմ կարապի երգս է» կ'ըսէր մեծ երգահանը։

Ասոնցմէ զատ գրած է նաեւ բազմաթիւ օպերաներ։

«Ֆալսթաֆ» իր վերջին գործն է զոր գրած է իր 80 տարուան հասակին մէջ։ Գրած է նաեւ հոգեհանգստեան պատարագ մը, հռչակաւոր բանաստեղծ Մանցոնիի մահուան առթիւ, որ կրօնական երաժշտութեան գլուխ գործոց մըն է։

Գրած է նաեւ բազմաթիւ հատուածներ Սենեկի Երաժշտութեան (Միւզիք տը Շանպր) որոնք նուագուած են Օբերայի նուագահանդէսներուն մէջ։

Վերտի եղած է անխոնջ արտադրող մը. երեսունէ աւելի օպերաներ գրած է։

«Ապագայ երաժշտութիւնը զիս չի վախցներ» կ'ըսէ մեծ վարպետը և իր այս խօսքը կ'ապացուցանէ իր գործին մէջ ոճի այն յարատեւ բարեշրջութեամբ, որ խիստ պատուաբեր է իրեն համար. Թէեւ ասիկա սօսկ «գեղեցկագիտական պէտք»է մը ծնունդ առած ըլլայ, և ոչ թէ իմաստասիրական հայեցակէտներէ ազդուած։ Այսպէս «գեղարուեստական տեսակէտով մեծ տարբերութիւն կը նշմարուի «Տօն Քառլօ»էն «Այտա», անկէ «Օթէլլօ» և անկէ ալ «Ֆալսթաֆ» զոր իր 80 տարեկան հասակին մէջ գրած է։

«Այտա» (օպերան), «Օթէլլօ» (տրամ լիրիք)ը և «Ֆալսթաֆ» (գոմէտի լիրիք)ը, կը կազմեն այն եռամաս թատերախաղը (Թրիօլօժի) որով կը բացուի իտալական նոր դպրոցը — «Վէրիսմ» կամ «Սէնսըրիսմ»։ Այսպէս Իտալիոյ երիտասարդ երգահանները — Մասքանի, Բուչինի, Լէոնքավալլօ, Սամարա եւն. պիտի հետեւին այն ճամբուն զոր Վերտի բացաւ իրենց առջեւ։

ՅՈՎՀ. Կ. ՍԱՐԸՆԵԱՆ

(Մնացեալը վաղը)

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ՆՈՐ ԹԵՐԹՕՆԸ (20)

ԿՈՐՈՆ

ԺԱՎԷԼ
ՓՈՂՈՑԻՆ ՈՃԻՐԸ

Զ.

ՀԵՏՔ ՄԸ

Ռօպէր, չափազանց գրգռուած ու վիզը դէպի առաջ երկարած, ընդմիջեց Պ. Քարտէքի խօսքը խղդուողի նման, որ փրկութեան անյուսալի ճիւղ մը կը գտնէ. Ռօպէր կը փաթթուէր Ապահովութեան տեսուչին վերջին խօսքերուն, իրեն ներշնչած յոյսին։

Եւ շրթունքներէն յաղթութեան աղաղակ մըն էր գրեթէ որ դուրս պոռթկաց.

—Ահ, միջոց մը կայ։

—Շատ մի աճապարէք ուրախանալու, թերեւս այո՛, կայ... բայց այնքան խեղճ միջոց մը։

—Ինչ կ'ըլլայ, պոռաց Տէրվալ, եթէ պէտք ըլլայ, Պետարժի շրջան պիտի ընեմ և պիտի ծախսեմ բոլոր ինչ որ ունիմ այս Անթուան աղջիկը գտնելու համար։

—Յուսանք որ մինչեւ այդչափ հեռու երթալու չպիտի ստիպուիք և մինչեւ ձեր կործանումն ալ չպիտի երթաք...։

—Որո՞նք հոգ, մինչեւ որ ա՛լ ամէն ձայն դադրի, խուզը չպիտի թողում...։

—Սա ալ ճշմարիտ է, ըսաւ Պ. Քարտէք, որ ժամանակով և դրամով մարդ շատ դժուար գործերու «հախ»էն կըրնայ գալ։

«Խիստ շատ անգամ մենք, ոստիկաններս, ստիպուած ենք, դրամական միջոցներու չգոյութենէն, ձգել շատ կարեւոր հետքեր։ Շատով անանկութիւն պիտի հրատարակէինք, եթէ ամէն գործի մինչեւ ծայրը երթալ հարկ ըլլար։ Գործերը բազմաթիւ են, և պաշտօնեաներու թիւը կարծուածէն շատ աւելի քիչ... անշուշտ կը հասկնաք թէ խօսքը գործօն, ու կարողութիւններուն վրայ վստահութիւն ըլլալու պաշտօնեաներուն վրայ է։ Սակայն ձեզի պէս, բանէ մը ետ չի կեցող մարդու մը համար, կան յաջողելու հաւանականութիւններ... և որովհետեւ անկարելի է որ բաւական երկար ժամանակի մը համար ձգեմ ծառայութեանս մէջ եղող լաւ ոստիկաններէս մէկը, ձեզի պիտի զրկեմ այնպիսի մէկու մը որ սքանչելիօրէն պիտի կրնայ ձեր օգնականը ըլլալ։

Բնական է որ երբ խորհուրդի մը պէտք ունենաք, կրնաք բացարձակապէս վստահիլ վրաս։ Բաւականօրէն լուրջ մեկնակէտ մը, մայր Անթուանի վրայ նոր հետք մը գտածնուդ պէս, կրնամ գործի սկսիլ...։

—Չէ՛ք գիտեր, որչա՜փ շնորհակալ եմ ձեզի։

—Ծանօ՞թ էք Մօնմարթրի տուներուն։

—Ուսանող եղած ատենս, գինետուները երբեմն չափչփեր եմ Քառթիէ Լաթէնը, բայց սակայն շատ չեմ հետաքրքրուած այդ տեղի գաղտնիքներով։

—Այդ պարագային, խուզարկութիւններու միջոցին, բաւական հետաքրքրական ուսումնասիրութիւններ պիտի կրնաք ընել...։

Խօսելով հանդերձ, Պ. Քարտէք հասցէներու գիրք մը կը թղթատէր.

—Ահաւասիկ մեր մարդը, ըսաւ. անունը Լըրիչ է և Նօլլէ փողոց, թիւ 75ը կը բնակի։

Ռօպէր նշանակեց ծանօթատետրին մէջ իրեն տրուած անունն ու հասցէն։

—Կրնաք իմ կողմէս երթալ գտնել Լըրիչը, և, շարունակեց Պ. Քարտէք, համեմատութեամբ ինքզինքը ձեր տրամադրութեանը տակ պիտի դնէ։

«Պ. Լըրիչ, իմ նախկին գլխաւոր քննիչներէս մէկն է. հազիւ վեց ամիս առաջ քաշուեցաւ գործէն, սակայն տակաւին շատ ուժով է և հիանալիօրէն գիտէ բարիզեան «կալանթըրի»ին բոլոր ծակ ու ծուկերը ուր պէտք էք փնտռել Անթուան օրիորդը։ Արժանի է ձեր բովանդակ վստահութեան և վերին աստիճան պատուաւոր կերպով պիտի ծառայէ ձեզի։

—Վստահ եմ որ իր աշխատակցութիւնը շատ թանկագին պիտի ըլլայ ինծի համար։

Պ. Ռօպէր ոտքի ելաւ ու ձեռքը երկնցուց Պ. Քարտէքի.

—Ձեր խրատներուն համար շատ երախտապարտ եմ ձեզի, և հիմա իսկ պիտի երթամ գտնել նախկին գլխաւոր քննիչ Լըրիչը։

—Բարի յաջողութիւն, սիրելիս, և անմիջապէս որ ինծի պէտք ունենաք եկէք դուռս զարկէք...։

Քէ տը Օրֆէվրը անցնելէ յետոյ, Ռօպէր պարապ անցնող կառք մը կանչեց, նստեցաւ մէջը և ուղղակի գընաց Նօլլէ փողոց, 75 թիւ տունը։

Եւ գտաւ իր ամուրիի բնակարանին մէջ գործէն քաշուած քննիչը։

Դուռը Լըրիչը բացաւ, չափազանց զարմացած այս այցելութենէն, որուն բնաւ չէր սպասեր, շատ անխնամ հագուած էր, չսափրուած և ոտքը հողաթափներով։

Նախկին ոստիկանը, գործէ քաշուելէն և հետեւաբար պարապ մնալէն ի վեր, ինքզինքը թռչուն պահելու տուեր էր։ Սենեակին մէջ դեղձանիկներով, կարմրալանջերով և եղջանիկներով լեցուն չորս խոշոր վանդակներ դրուած էին։

Սենեակին կից պզտիկ խուցի մը մէջ կատարեալ հաստատութիւն մը ունէր վէտվէտուն փետուրներով էգ պարկեր մեծցնելու համար։ Եւ քիչ շատ դրամ ալ կը շահէր իր այս աշակերտներուն դաւաճան թռչնարոյծներուն և թռչնավաճառական պարտէզին մէկ քանի ընկերակիցներուն ծախելով զանոնք և փոխանակութիւններ ընելով։

(Շարունակելի)

ԿԱՐՃ ՊԱՏԱՍԽԱՆ ՄԸ

ԵՆՈՎՔ ԱՐՄԷՆԻՆ

Շատ շնորհակալ եմ որ մինչեւ հիմա կրցեր էք հասկնալ նոր հեղինակութիւնները քննադատելու արուեստին նրբութիւնը, բայց դժբաղդաբար լաւ չէք ըմբռնած քննադատականի մը գրելակերպը։ Արեւելքի 1821 թուոյն մէջ ձեր «Զիկզակ Նոթերը» տեսնելով, յիրաւի մեծ ցաւ մը զգացի և կրկին կարդացի այդ չորս սիւնակներուն՝ գրաբունակութիւնը որուն ներքեւ ձեզի պէս նորելուկ ինքնահաւանի մը ստորագրութիւնը կը փայլէր։

Բարեկամ, այն հեղինակը որ առաջին անգամ հրապարակ կը նետուի, անշուշտ իր հեղինակութիւնները քննադատութեանց պիտի ենթարկուին, անուրանալի է որ նշանաւոր հեղինակներն իսկ քննադատող մը ունեցած են, սակայն ոչ ձեզի պէս, դուք որ պարզ ոտանաւոր մ'ալ առանց հասկնալու քննադատութեան կ'ենէք և կ'ըսէք թէ, մտախոհ քաղաք, ժպտուն աղօթարան եւն. բանաստեղծութի՞ւն է. ինչո՞ւ անոնց շարունակութիւններն ալ չը գրեցիք, սա չա՞փն ալ չը կրցիք հասկնալ թէ ոչ թէ մտախոհ քաղաք այլ «օր մը մենիկ և մտախոհ, քաղաքին շուրջը գացի եւն. կամ ամբոն օր մըն էր աղօթարանին հետ, ժպտուն բացի աչքերս եւն. վա՜յ ձեզի որ տպագրական սխալուածով սպրդած մէկ ստորակէտին բոլորովին շուարեր էք. հիմա ո՞վ է ուղիղը կորանցնողը։

Ցաւալի է որ գիրք մը քննադատելէ վերջը անոր կողքին վրայ հրատարակելի «Մի զոյգ խաչակրեր» իրական կեանքէ առնուած գաւառական վէպը տեսնելով խրտչեր էք մէկէն և կ'ըսէք թէ աղէկ կ'ըլլար որ չը հրատարակուի այդ մի զոյգ խաչակրերը եւն. աւելի լաւ չէ՞ր ըլլար խրախոյս մը տալով — թէեւ կարեւորութիւն մ'ալ չունի ձեր խրախոյսը — ասպարէզ հրաւիրէիք այն դեռատի հեղինակը որ կրնայ ապագային բան մը ըլլալ։

Ահա բարեկամաբար կը յորդորեմ, ձեր գրիչը ամէն տեղ մի գործածէք, որուն դուրս հանած կայծերը առանց իրենց ինկած տեղերը բորբոքելու բաց օդին մէջ կ'անհետանան։

Արդեօք հասկցուեցա՞ւ այս խօսքին ալ իմաստը։

ԲԱՐՍԵՂ Պ. ԽՈՊԷՃԵՐԵԱՆ

ԽԱՐԻՃԻՅԷՆ

ԹՐԱՆՍՎԱԼ ՄՈՒՀԱՐԷՊԷՍԻ.— Պրիւսէլտէն կէլէն խապէրլէրէ կէօրէ, Ֆիլէմէնկ գրալիչասը՝ Պօէր րէիսլէրինէ միւսալահա իչուն թէշէպպիւսաթտա պուլունմալարընը թավսիյէ իթմիշ տիր։

Պօէր րէիսլէրինտէն պիր զաթըն ֆիքրինճէ, Ինկիլթէրա հիւքիւմէթի իլէ Պօէրլէր արասընտա սուլհ միւզաքէրաթը ճէրէյան իթտիքի, վէ Ֆիլէմէնկ հիւքիւմէթինին պու խուսուստա ղայրէթ իթտիքի հագգընտա նէշր օլունան հավատիս էսասըզ տըր։ Պօէրլէր՝ էվվէլճէ իտտիա իթտիքլէրի կիպի, Գապ միւսթէմլէքէսի ասիլէրինէ ումումի աֆվ, վէ Պօէրլէրէ թամ խթիգլալիյէթ վէրիլմէք չարթը իլէ, սուլհ միւզաքէրաթընա կիրիշմէք խուսուսընտա ըսրար իտիօրլար։

ՉԻՆ ԱՀՎԱԼԸ.— Վաշինկթօնտան «Նիւ-Եօրգ-Հէրալտ» կազէթասընա իշ'ար օլունուեօր.

Ճէմահիրը Միւթթէֆիգա րէիսի Մ. Ռուզվէլթ՝ Թիէնձինտէ Ամէրիգա ասքէրլէրի Թարաֆընտան զապթ իտիլէն կիւմիւշլէրէ գարշու, Թազմինաթ օլարագ, Չինին Վաշինկթօն սէֆիրինէ 376,000 տօլար վէրիլմէսի իչուն էմր վէրմիշ տիր։

ԻԹԹԻՖԱԳԸ ՄԻՒՍԷԼԼԷՍ.— Պէրլինտէ նէշր օլունան «Բօսթ» կազէթասը՝ իթթիֆագը միւսէլլէս հագգընտա նէշր իթտիքի պիր պէնտտէ տէյօր քի, «Պաշ վէքիլ գօնթ Պիւլօվըն նութգընըն էսասը իւզէրինէ տէնէպպիւհ քի, իթթիֆագը միւսէլլէս՝ Եվրօբատա սուլհը մուհաֆազա խուսուսընտա պէօյիւք պիր գուվվէթ օլտուղընտան, մէզքիւր իթթիֆագ Ալմանիա իչուն սօն տէրէճէ գըյմէթլի տիր։»

ԻՆԿԻԼԹԷՐԱ ՏՕՆԱՆՄԱՍԸ.— Կըլասգօվտան կէլէն խապէրլէրէ կէօրէ, Ինկիլթէրա պահրիյէ նէզարէթի՝ 25 միլ սիւրաթընտա օլմագ իւզրէ, խուսուսի թէբսանէլէրէ 10 թօրբիտօ ինշասընը թէքլիֆ իթմիշ տիր։

Հէր նէ գատար մէզքիւր թօրբիտօլարըն սիւրաթը աղ իսէտէ, քէօմիւր տէբօլարը, սիլահլարը վէ սաիրէսի միւքէմմէլ օլաճագ տըր։

ՍՎԷՃ ՎԷ ՆՈՐՎԷՃ.— Սվէճ վէ Նորվէճ հիւքիւմէթլէրինին էճնէպի մէմլէքէթլէրտէքի գօնսօլօսլարընըն այրըլմասը մէսէլէսինի թէզէքքիւր իչուն, Սվէճ վէ Նորվէճ գապինէլէրի ճէմիյէթ իթմիշլէր, վէ պու մէսէլէնին թէտգիգի իչուն խուսուսի պիր գօմիսիօն թէշքիլինի գարարլաշտըրմըշլար տըր։

Ազալըղընա Սվէճ հիւքիւմէթի Թարաֆընտան Ռոմա սէֆիրի Պիլթ. վէ ճէնէրալ գօնսօլօսը վէ Նորվէճ հիւքիւմէթի նամընա Անվէրս ճէնէրալ գօնսօլօսը Էպպըրէն Թաեին օլունմուշ տըր։

ԱՎՍԹՐԻԱՏԱ ՃԱՍՈՒՍԼԸԳ.— Պէրչէմպուլտէ գալէա Թօբճը տաիրէսինտէ պիր Թագըմ մուհիմմ ասքէրի էվրագ ղաիպ օլմուշ տըր։

Մէզքիւր էվրագ՝ պաղը մէճհուլ չախսլար Թարաֆընտան էճնէպի հիւքիւմէթլէրին պիրիսինէ վէրիլմիշ տիր։

Մէսէլէնի Թահգիգ իչուն, պիր պինպաշըլըն րիեասէթի ալթընտա օլարագ պիր գօմիսիօն թէշքիլ օլունմուշ, վէ չիմտիյէ գատար Թօբճը էֆրատընտան պիրիսինին բէտէրի իլէ, պիր Թաճիր հապս իտիլմիշ տիր։

ԱՎՍԹՐԻԱ ՎԷ ՌՈՒՍԻԱ.— «Նայէ Ֆրայէ Բրէսսէ»տէն։ Ռուսիա հիւքիւմէթինին պու կիւնլէրտէ Ավսթրիա հիւքիւմէթի իլէ Թիճարի միւնասէպաթընը արթըրմագ արզուսընտա պուլունտուղընա տաիր, Բէթէրպուրկ տաիրէլէրինտէ պիր չայիա տէվրան իթմէքտէ պաշլամըշ տըր։

Պու չայիա՝ Թիճարէթ մուամէլաթը նօգթայի նազարընտան ֆէվգէլատէ էհէմմիյէթլի օլսա կէրէք տիր։

Ռուսիա հիւքիւմէթինին Ավսթրիա հիւքիւմէթի իլէ պիր Թիճարէթ մուգավէլէնամէսի ագտ իթմէք թէսավվուրընտա պուլունմասը՝ Ավսթրիա հիւքիւմէթի Թարաֆընտան մէմնունիյէթլէ գապուլ օլունմագտա տըր։

Ֆիլվագը, պու Թիճարէթ մուգավէլէնամէսի նէթիճէսի օլարագ, Ավսթրիա սանաեի էմթէասը իչուն ղանէթ պէօյիւք պիր բիյասա աչըլաճագ, վէ պէօյլէճէ Ավսթրիա Թիճարէթ վէ սանաիի ֆէվգէլատէ իսթիֆատէ իտէճէք տիր։

Հէր նէ օլուրսա օլսուն, պու կիւն Ռուսիա հիւքիւմէթինին՝ Ավսթրիա իլէ Թիճարի միւնասէպաթ բէյտա իթմէք արզուսընտա պուլունմասը՝ սօն տէրէճէ էհէմմիյէթլի վէ հէր հալտէ ճիտտիյէթլէ Թէլագգի իտիլմէ չայան տըր։ Ավսթրիա վէ Մաճարիսթանըն պէօյիւք չիֆթճիլէրի Թարաֆընտան պու պապտէ միւչքիլաթ չըգարըլաճաղը խաթըրա կէլիեօր իսէ տէ՝ Ավսթրիա հիւքիւմէթի պու խուսուստա, լազըմ օլան թէտպիրլէրի իթթիխազ իլէ, հէր հալտէ Ռուսիա հիւքիւմէթի իլէ Թիճարի պիր մուահէտէ ագտընը արզու իթմէքտէ տիր։

Ավսթրիա Թիճարի մուամէլաթը՝ անճագ պու մուահէտէ սաեէսինտէ ճիտտի սուրէթտէ թէրագգի իտէճէք տիր։»

ԱԼՄԱՆԵԱՏԱ ԹԱՐԻՖԷ ՄԷՍԷԼԷՍԻ.— Բրուսիանըն Լանտթակ մէճլիսինտէ միւզաքէրաթ ճէրէեան իթտիքի սըրատա, Մ. Րիհթէր՝ ատիտէքի պէեանաթտա պուլունմուշ տըր։

«Մ. տը Պիւլով՝ Բրուսիա բօլիթիգասընտան պահս իտիեօր, ֆագաթ Բրուսիա բօլիթիգասը նօգթայի նազարընտան, նազըրլարըն մէսէլէսի գատար էհէմմիյէթլի պիր չէյ մէվճուտ օլտուղընը Թէսավվուր իտէմէմ։ Մ. Պիւլօվըն գանալլար մէսէլէսինտէ սաղ Թարաֆ ֆըրգասընա խիզ վէրտիքի անլաշըլըմըշ տըր։ Աճէպա Թարիֆէ մէսէլէսինտէ տէ չիֆթճիլէր ֆըրգասընա գարշու այնը սուրէթլէ հարէքէթ իթմէեէճէք մի տիր։

Գօնթ Պիւլօվ՝ Բրուսիա վիւքէլա մէճլիսի րէիսի սըֆաթը իլէ, չու պէեանաթտա պուլունմուշ տըր։

«Բրուսիա մալիյէ նազըրը Թարաֆընտան վուգու պուլան իֆատաթա, պիւթիւն գապինէ թէմամէն իլթիհագ իտէր։ Պու պապտէ հիչ պիր չիւպհէյէ մէյտան վէրմէեէճէեիմ։ Չիֆթճիլէրէ լազըմ կէլէն մուավէնէթի իճրա իթմէեէ հազըր պուլունմագլա պէրապէր, պու մուավէնէթի անճագ ումումըն մէնաֆիինին Թաեին իթտիքի պիր հատտ տաիրէսինտէ իճրա էյլէեէճէեիմ։

«Թէքլիֆ իթմիշ օլտուղումըզ Թարիֆէլէրին էն աղ մըգտարը տէրէճէսինտէն աշաղը էնմէեէճէեիզ։ Տիկէր Թարաֆտան Ալմանիա հիւքիւմէթի՝ Թարիֆէտէքի րիւսումըն հասըլ տէրէճէտէ չօղալըլմասը հագգընտա վուգու պուլաճագ Թէքլիֆլէրէ տէ իշթիրագ իթմէեէճէք տիր։ Իշպու պունտան տօլայը մէմլէքէթին հիմայէսի Թարաֆտարը օլանլարըն քիւաֆֆէսինէ, արզուլարընը մահտուտ պիր տաիրէտէ պրագմալարընը Թավսիյէ իտէրիմ։»

Գանալլար լաիհասընա կէլինճէ, Մ. տը Պիւլօվ պունա տաիր չու վէճհ իլէ իտհարը քէլամ էյլէմիշ տիր։

«Պու գանալլար լաիհասընըն նէ վագըթ Թէքրար բարլամէնթօտա միւզաքէրէ իտիլէճէեինի, իմբէրաթօր հազրէթլէրի Թաեին էյլէեէճէք տիր։ Գանալլար լաիհասընըն պիր կիւն գապուլ օլունաճաղընտան էմինիմ։»

ԵՈՒՆԱՆԻՍԹԱՆ ԱՀՎԱԼԸ.— Կէչէն 1901 սէնէսինտէ, Եունանիսթանտա կիւմրիւք հասըլաթը 33,927,769 տրախմիէ պալիղ օլմուշ տըր։

1900 սէնէսի հասըլաթը՝ 2,814,503 տրախմի բատաէսինտէ ֆազլա օլտուղը անլաշըլըմըշ տըր։

ՐԷՆԿԼԻ ՀԱՎԱ ԿԱԶԼԱՐԸ.— Թէտգիգաթ վէ քէշֆիյաթ իլէ իշթիղալ էյլէմէքտէ օլան Իսվիչրէրալը Տ. Մէլն նամընտա պիր միւտէգգիգըն՝ ախիրէն քէշֆ իթմիշ օլտուղը ուսուլ ալէյհինտէ, հավա կազընը իսթէտիքի րէնկտէ չըգարմագտա օլտուղու խապէր վէրիլմէքտէ տիր։

Հավա կազը լամպալարընա րէնկլի ֆանօս գօնուլմագ սուրէթի իլէ կազլարա իսթէնիլէն րէնկ վէրիլէպիլմէքտէ իսէտէ, Տօքթօրըն քէշֆ իթտիքի ուսուլ սաեէսինտէ, պունտան սօնրա րէնկլի ֆանօս իսթիմալընա լիւզում գալմայաճագ, արզու իտիլէն րէնկտէ հավա կազը իսթիհսալ օլունաճագ տըր։

ԲԱՐԻԶՏԷ ԳԱՐՆԱՎԱԼ ՄԻՒԶԷՍԻ.— Բարիզտէ «Գարնավալ միւզէսի» նամը իլէ մաարուֆ օլուպ, տիւրլիւ տիւրլիւ ղարիպ չէյլէրի հավի պուլունան միւզէնին իտարէսի Թարաֆընտան ղանէթ ճէսիմ պիր գունտուրա սաթըն ալընտըղընը, վէ պու գունտուրանըն 6 լիպրա աղըրլըղընտա օլտուղունը Բարիզ կազէթալարը նագլէտմէքտէ տըրլար։

Պու գունտուրա՝ 16րնճը ասըրըն ղարիպ մամուլաթընտան վէ օ զէման Բարիզտէ գունտուրաճըլըգ իթմէքտէ օլան պիր ատամըն՝ քէնտիսինի իլան իթմէք իչուն յափարագ, տիւքքեանընըն գարշըսը իւզէրինէ ասմըշ օլտուղը պիր գունտուրա իմիշ։

ՍԻՊԷՐԻԱ ՇԸՄԷՆՏԸՖԷՐ ԽԱԹԹԸ.— Բէթէրսպուրկտա էն եէնի օլմագ իւզրէ նէշր իտիլէն պիր սթաթիսթիգտէ, Սիպէրիա պէօյիւք չըմէնտըֆէր խաթթընըն 7783 վէրսթ յանի 4856 միլ ուզունլուղընտա օլտուղը վէ ինշասը իչուն 786 միլիօն րուպլա յանի 80 միլիօն 800,000 Ինկիլիզ լիրասը սարֆ իտիլմիշ օլտուղը պէեան օլունմագտա տըր։

ԱԼՄԱՆԻԱՏԱ ՊԱԼՕՆ ԹԷՃՐԻՒՊԷԼԷՐԻ.— Տքթ. Պէրսըն վէ Տքթ. Սէրինկ նամլարընտա իքի միւտէգգիգ՝ ախիրէն Ալմանիատա ղանէթ միւհիմ պալօն Թէճրիւպէլէրի իճրա իթմիշլէր տիր։ Իքիսի տէ Պէրլին Մէթէօրօլօժի տարիւլֆիւնունու մէէմուրլարընտան օլան պու իքի զաթ՝ պալօն իլէ պու կիւնէ գատար հավատա նէ տէրէճէլէրտէ չըգըլմըշ իսէ, անտէն տահա իլէրիյէ վարմագ վէ տահա զիեատէ յիւքսէլմէք ֆիքրի իլէ պէօյիւք պիր պալօնա պինմիշլէր տիր։

Էվվէլա տէնիզ իւզէրինտէն 30,000 ատըմ իրթիֆաընա չըգըլմըշլար տըր։ Պունտան սօնրա 33,790 ատըմա գատար չըգըլմըշլար իսէ տէ, արթըգ տահա յուգարը չըգըլմագ գապիլ օլամամըշ տըր։

ԵԷՆԻ ՊԻՐ ԷԼԷՔԹՐԻՔ ԼԱՄՊԱՍԸ.— Տանըմարգալը Տքթ. Պանկ՝ իլէրտէ էհէմմիյէթ ալապիլէճէք եէնի պիր էլէքթրիգ լամպասը յափմըշ տըր։ Մալիւմ տիր քի, ատի արք լամպալարընտա գարպօնլար՝ ճէրէեանըն թէէսիրի իլէ 3000 տէրէճէ հարարէթէ յանի պէյազ հալինի կէչինճէյէ գատար ըսընըր։ Իշթէ Տանըմարգալը Տքթ.՝ գարպօնլարըն իչինտէն գուվվէթլի պիր սու ճէրէեանը կէչիրէրէք չու բէք յիւքսէկ օլան հարարէթ տէրէճէսինի էնտիրմէկ վէ հաթթա քիւլլիյէն կէչիրմէեէ մուվաֆֆագ օլմուշ տըր։ Ֆիլհագիգա, Թէճրիւպէ՝ հայրէթ վէրիր պիր նէթիճէ հասըլ իտէրէք, էլէքթրիք ճէրէեանընըն մէճրասը գուտրէթի լիւզումսըզ հարարէթէ միւնգալիպ օլմայարագ, էլէքթօրլարըն էլ իլէ թութուլապիլէճէք տէրէճէտէ սողուտտուղու կէօրիւլմիւշ տիր։ Ֆազլա օլարագ գարպօնլար խավշանարագ, թէտրիճէն քիւչիւլմիւշ տիր։

Մ. ՎՕԼՖ.— Ավսթրիա մէպուսլարընտան Մ. Վօլֆըն պիր ախլագ մէսէլէսինտէն տօլայը իսթիֆա իթմիշ օլտուղունը կէչէն հաֆթա եազմըշ իտիք։ Ֆագաթ մումաիլէյհ Վօլֆ՝ կէչէն կիւն Պօհէմիա էյալէթինտէ 85 րէյ էքսէրիյէթի իլէ թէքրար մէպուս ինթիխապ օլունմուշ տըր։ Էվվէլլէրի պու էքսէրիյէթ՝ 800 րէյտէն իպարէթ օլուրտու։ Մումաիլէյհին եէնիտէն ինթիխապը՝ Ավսթրիատա սիեասի ախլագըն հէր հալտէ բէք թէտէննի իթմիշ օլտուղունա տէլալէթ իտիեօր։

ՖՐԱՆՍԱ բարլամէնթօսընտա Ֆրանսըզ մէպուսլարընտան Մ. Ֆիւրնիօ տ'Օրմանօ՝ բարլամէնթօտա իրատ իթտիքի պիր նութգտա, ճէնէրալ Կալիֆէ իլէ ճէնէրալ Անտրէնին գապինէնին Թէքֆիրի խուսուսընտա նըզամսըզլըգլարտա պուլունտուգլարընտան պահս վէ պու վէսիլէ իլէ գապինէնին Թէքֆիրի սալահիյէթինին բարլամէնթօեա հավալէ իտիլմէսի լիւզումունը տէրմէեան իթմիշ իսէ տէ, բարլամէնթօ՝ պու Թէքլիֆի րէտ իթմիշ տիր։

ԼՕՆՏՐԱՏԱ ԵԷՆԻ ՊԻՐ ԱԳԱՏԷՄԻԱ.— Եագընլարտա Լօնտրատա ուլումը ախլագիյէ վէ ֆիւնուն իչուն, պիր ագատէմիա Թէսիս իտիլէճէք տիր։ 1899 սէնէսինտէ ումում Եվրօբա վէ Ամէրիգանըն պաշլըճա ագատէմիալարընըն պիրլէշմէսի իչուն, պիր լաիհա Թանզիմ իտիլմիշ իտի. պու ճէմիյէթ՝ 1904 տէ Լօնտրատա իճթիմա իտէճէք տիր։ Հալպու քի, Ինկիլթէրատա անճագ պիր ֆէննի ագատէմիասը պուլունտուղունտան, էրպապը ֆէննն պու իճթիմատան միւսթէֆիտ օլամայաճագ լարտը։ Պունըն իւզէրինէ հէմէն 50 գատար Ինկիլիզ միւվէրրիխլէրի, էգօնօմիսթլէրի՝ ֆիլօզօֆլարը՝ Էտուար հազրէթլէրինէ պիր իտտիա Թագտիմ իտուպ, այրըճա պիր ճէմիյէթ թէշքիլինի իթթիտա իթմիշլէր տիր։ Պունլարտան էն մէշհուրլարը՝ Ճօն Մօրլի, Ճէյմս Պրայս, Լէքի, Կարտինըր, Լէսլի Սթէֆան, Սքէթ, Մըրրէյ վէ Ժ. Պալֆուր տըր։

ՂԱՐԻՊ ՕԼՄՈՒՇ ՊԻՐ ԻՆԿԻԼԻԶ ԶԸՐՀԼԸՍԸ.— «Թայմըսըն նամ Ինկիլիզ զըրհլըսը՝ ղարիպ օլմուշ օլան Գօնտօր նամ զըրհլըյը պուլմագ իւզրէ Վիքթօրիա լիմանընտան եօլա չըգմըշ տըր։

ԱԼՄԱՆԻԱ ՎԷԼԻՀԻ ԱՀՏԸ.— Ալմանիա վէլիհի ահտը՝ բէտէրի Ալմանիա իմբէրաթօրընա եազտըղը պիր մէքթուպտա, Պօն տարիւլֆիւնունը Թահսիլ միւտտէթինին ինհիսասընը Թալէպ իթմիշ, վէ սընֆ արգատաշլարընըն քէնտիսինէ գարշու իթթիխազ իթտիքլէրի հարէքէթտէն չիքեաեէթ իթմիշ իսէ տէ, միւչարիլէյհ ճէվապընտա «Թահսիլինի պիթիրմէքսիզին, արգատաշլարընըն նէզաքէթսիզլիքինէ էհէմմիյէթ վէրմէյէրէք, ինսանլարը Թանըմաղա ղայրէթ իթմէլիսին» նասիհաթընը վէրմիշ տիր։

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Այտըն վիլաեէթի տախիլինտէ Էյմէ գազասը գայմագամըլըղը՝ Խալիլիւրրահման գայմագամը րիֆ. Խալիլ Հիլմի էֆէնտիյէ։

Գուտսը չէրիֆ սանճաղը տախիլինտէ Խալիլիւրրահման գազասը գայմագամըլըղը՝ Էչմէ գայմագամը Համտի պէյէ։

Պէյրութ վիլաեէթի տախիլինտէ Թապէրիա գազասը գայմագամըլըղը՝ Տէրաա գայմագամը Շագիր էֆէնտիյէ։

Սուրիյէ վիլաեէթի տախիլինտէ Տէրաա գազասը գայմագամըլըղը՝ Տիւմա գայմագամը Թէվֆիգ էֆէնտիյէ։

Տիւմա գազասը գայմագամըլըղը՝ Թապէրիա գայմագամը Էմին Արսլան պէյէ Թէվճիհ պույրուլմուշ վէ մումաիլէյհիմին իճրայի Թահլիֆլէրի մահալլէրինէ պիլտիրիլմիշ տիր։

ԹԷՊԼԻՂԱԹԸ ՌԷՍՄԻՅԷ

Տիւնքի չիհարշէնպիհ կիւնի ախշամը, Ալմանիա սէֆիրը քէպիրի էքսէլէնլու պարօն Մարշալ ֆօն Պիպէրշթայն հազրէթլէրի՝ Սէրայը Հիւմայունը Միւլուքանէյէ ասվէթ պույրուլարագ, Թաամ էյլէտիքտէն սօնրա, շայան պույրուլան միւսաատէի Սէնիյէի Հազրէթը Բատիշահի իւզէրինէ, սուրէթը ղայրը րէսմիյէտէ հուզուրը չէվքէթմէվֆուրը Հազրէթը Թաճտարիտէ չէրէֆը միւսուլէ նաիլ օլմուշ տըր։

* * *

ՀԻՃԱԶ ԹԻՄՈՒՐ ԽՕԼՈՒ ԽԱՆԷ ԳՕՄԻՍԻՕՆԸ ԱԼԻՍԻՆՏԷՆ.— Եագըմը միւէսսէսաթը խայրիյէյի ճէնապը Խըլաֆէթբէնահիտէն օլուպ, ամէլիյաթը ինշաիյէսի՝ Թէմէն ֆէյճմէն իլէրլէմէքտէ օլան Հիճազ Թիմուր խօլու իչուն Թէտարիքի մուգթազի էտէվաթը խաթտարիյէ էսմանընա գարշըլըգ Թէթէօլիյաթ գըլընմագ իւզրէ, գուլէյի Խազանիրէ մէվճուտ վէ իսթիմալի ղայրը սալիհ ալէաթ վէ էտէվաթը հատիտիյէնին իքի այ միւտտէթլէ միւզաեէտէյէ վազըլմա Թալիպինէ մահալլինտէ ֆիրուխթ վէ Թէսլիմի մուգարրէր պուլունմուշ օլտուղընտան, պու պապտէ Թաֆսիլաթը լազըմէ ախզ իթմէք իսթէեէնլէրին մալիյէ նէզարէթը ճէլիլէսինտէ միւթէշէքքիլ Հիճազ Թիմուր խօլը խանէ գօմիսիօնունա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

ՏԱԽԻԼԻՅԷՆ

ԸՍՎԷՃ ՆՈՐՎԷՃ գրալը Օսգար հազրէթլէրինին սալը կիւնիւ սէնէի տէվրիյէսի օլմագ հասէպի իլէ, Թարաֆը էշրէֆը Բատիշահիտէն Կալիպ պէյ էֆ. հազրէթլէրի վէ մագամը Սատարէթբէնահիտէն վէ Խարիճիյէ Նէզարէթինտէն Խայրէտտին վէ Սաատէտտին պէյ էֆ.լէր հազարաթը՝ սէֆիր գօնթ Սթէէնպուք հազրէթլէրինէ պէեանը Թէպրիքաթ էթմիշլէր տիր։

ԻՆԿԻԼԹԷՐԱ գրալիչասընըն վէֆաթը սէնէի տէվրիյէսի եէվմը մախսուսը օլան տիւն Ինկիլթէրա սէֆարէթի քիլիսասընտա պիր աեինը րուհանի իճրա էտիլմիշ տիր։ Իշպու աեինտէ Ինկիլթէրա վէ Ամէրիգա սէֆիրլէրի իլէ սէֆարէթխանէ, գօնսօլաթօ վէ մահէթ մաբօրլարը մէէմուրինի հազըր պուլունմուշլար տըր։

ՄԱՎՐՕԵԷՆԻ ԲԱՇԱՆԸՆ ՎԷՖԱԹԸ.— Սէր Թապիպը հազրէթը Շէհրիեարի Մավրօեէնի բաշանըն վուգուը վէֆաթը մաէթթէէսսիւֆ խապէր ալընմըշ տըր։

ԹԱԹԱՎԼԱ ճէմիյէթը խայրիյէսի մէնֆաաթընա Ռուսիա սէֆիրինին Թահթը րիեասէթինտէ վէրիլէճէք պալօ՝ փէպրուար 9տա իճրա օլունաճագ տըր։

ՍԱՊԳԸ ՊՕՐՍԱ ՄԻՒՏԻՐԻ վէ «Թահիտրօմօս» կազէթասը մուհարրիրլէրինտէն Մ. Ն. Ֆօթիատիս՝ պէօյիւք ատատա վագը խանէսինտէ վէֆաթ իթմիշ տիր։ Մումաիլէյհ մուգթէտիր մուհարրիր վէ մալիյէճիտան իտի։

ՏԻՒԵՈՒՆԸ ՈՒՄՈՒՄԻԵԷՆԻՆ միւթէգաիտ մէէմուրլարընտան Հասան Թահսին էֆ.՝ Սանըրգ Պուրնունտան քէնտիսինի տէնիզէ աթմըշ իսէտէ սաղ սալիմ չըգարըլմըշ տըր։ Մումաիլէյհին ճէպինտէ 220 լիրալըգ պիր պանգա չէքի, 12 լիրա, վէ 10 լիրալըգ պանքնօթ պուլունմուշ տըր։

ԳԱՐԱՆԹԻՆԱ

Սըհհիյէ իտարէսինտէն Պաղտատ սըհհիյէ իտարէսինէ կէօնտէրիլէն Թէլէկրաֆ սուրէթի.

Սըհհիյէ մէճլիսը ալիսինին գարարը իւզրէ, չասըր վէ խա էօրթիւ Թահթընտա մուհաֆազալը իքի գարանթինա մէրքէզի թէշքիլ օլունաճագ տըր.

1. Պաղտատ, Քէրքիւք, Հանէքին, Մէնտէլլի վէ Զօրպաթիյէտէն կէլէնլէր իչուն Պէնի-Սաիտ խանընըն չըմալընտա.
2. Տիճլէ, Քէրպէլա, Նէճէֆ Հիլլէ վէ Տիվանիյէտէն կէլէն քէրվանլար իչուն Ըրմանիյէնին ղարպը չարգիսինտէ պուլունան Շէյխ Քէմէր կէօլի խավալիսինտէ։

Պու գարանթինա մէրքէզլէրինէ կիրէն խօճալարըն 5 կիւն գարանթինա պէքլէմէսի, էշեալարը կիւնէշէ սէրիլէրէք Թէպխիր իտիլէճէք տիր։ Պաղտատտան Պասրայա կիտէն վաբօր Կարարատա այնը գարանթինայա Թութուլուպ, տէրունինտէ պուլունան ֆարէլէր օտուն, քէօմիւր վէ քիւքիւրթ տիւմանը իլէ իթլաֆ իտիլէճէք տիր։

Պաղտատ վէ գարանթինալար արասընտաքի արապը գաչագլարա մէյտան վէրմէմէք իւզրէ, սիւվարի գօլճուլար վասըթասը իլէ մուհաֆազա էտիլէճէք տիր։

Քէզալիք Պաղտատըն մահալլէլէրի տախիլի սուրէթտէ Թէֆթիշ օլունմագ իւզրէ, աթըպպա մէրքէզլէրի Թէշքիլ, վէ վէպատան հէր եէնի Թութուլանա միւտաավաթը լազըմէ իճրա օլունաճագ տըր։

Ճէսէտլէրին Պաղտատտան խարիճէ չըգարըլմասը՝ իշպու տախի տէխսին մէմնու օլաճագ տըր։

Իշպու Թալիմաթնամէնին իճրասը հագգընտա լազըմ կէլէն ֆաալիլ խուսուսաթըն պէեանը Վալի բաշա հազրէթլէրինտէն րիճա օլունուր։

8 յունվ. 1901 Սըհհ. միւֆէթթիշի

ՏՐ. ԳՕԶՈՒՆԻ

ԱՆԱՏՕԼՈՒ շըմէնտըֆէր գումբանիասը՝ Հայտար Բաշա իսթասիօնունըն մուհաֆազասը իչուն, 20 ասքէր իսթիհտամընա քէաֆի պիր գարագօլխանէ ինշա իթթիրէճէք տիր։

ՏԷՎԼԷԹԸ ԱԼԻՅԷ ՎԷ ԵՈՒՆԱՆ.— Աթինատան 5 յունվար թարիխի իլէ իշ'ար օլունտուղունա նազարըն, Տէվլէթը Ալիյէ սէֆիրի Րիֆաթ պէյ էֆ. հազրէթլէրի՝ Եունան տէվլէթի րիճալընա վէրմէքտէ օլտուղը զիաֆէթլէրին իքինճիսինի պաշ վէքիլ վէ խարիճիյէ նազըրը Մ. Զաիմիսին չէրէֆինէ վէրմիշ վէ պունտա Ռուսիա սէֆիրի իլէ զէվճէսի, գրալ Եօրկիօսըն սէր եավէրի Մ. Րէյնագ վէ զէվճէսի վէ Ավսթրիա, Ամէրիգա սէֆիրլէրի իլէ զէվճէլէրի վէ սաիր զէվաթ քի, ճէման 23 քիշի հազըր պուլունմուշլար տըր։

—Տէվլէթը Ալիյէ վէ Եունան գօնսօլօսլար մուգավէլէսի ախիրէսինէ նազարէն, հէր իքի Թարաֆըն ֆախրի գօնսօլօսլարընըն լազըմը գարարկիր օլմազլա, Թէսալիա, Մօրա, վէ Ճէզաիրը Եունանիյէտէ Օսմանլը ֆախրի չէհպէնտէրլիքլէրինին էվրագ վէ սաիրէսինի Թօբլամաղա, Աթինա սէֆարէթի պաշ քիաթիպի մէէմուր Թաեին իտիլմիշ տիր։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄՏԷ պաղլարտա ֆիլօքսէրա վէ միլտիիւ խասթալըգլարը զուհուր իթմիշ օլմազլա, օրալարտա Ամէրիգա չէպուգլարը տիքիլէրէք, մահսուլըն օն սէնէ աշարտան միւաֆ օլմասը վէ լազըմ կէլէն մէսարիֆին իճրասը Թահթը Թէզաքքիւրտէ պուլունուեօր։

ՍԲԱՐԹԱ գազասը՝ սու Թուղեանընտան զարարտիտէ օլտուղընտան, Գօնեա կէթիրիլէճէք սու եօլլարը խանէսինտէն միւսթէճէլ Թութուլմուշ, վէ հիսսէլէրի եօլ բարասընտան ալընաճագմըշ։

ՀԱՐԻԳ ՎԷ ԻԹԻ ԲԱՐԱՍԸՆ ԵԱՆՄԱՍԸ.— Սէլանիքտէն իշ'ար օլունտուղունա նազարէն, կէչէն ճիւմա էրթէսի կիւնի Այնօրօզտա Անա Բավլօ մանասթըրընտան աթէշ զուհուր իտէրէք, մէզքիւր մանասթըր իլէ տէրունինտէ պուլունան բարասալարտան իքի քիշի եանմըշ տըր։

Անա Բավլօ մանասթըրը՝ Այնօրօզ մանասթըրլարընըն վարիտաթ ճիհէթինտէն էն զէնկինի օլուպ, ալթը սէնէ ագտէմ տախի քեամիլէն եանմըշ վէ եէնիտէն ինշա իտիլմիշ իտի։ Մանասթըրտա պիր չօգ ասարը ատիգա վէ 50 տէ Քէֆալօննալը բաքաս վար իմիշ։

ԵՈՒՆԱՆ հուտուտընտաքի պաղը քէօբրիւ վէ եօլլարըն եէնիտէն ինշասընա լիւզում կէօրիւլմիւշ օլմազլա, ինշաատ խուսուսը միւֆէթթիշլիքինէ իշ'ար պույրուլմուշ տըր։

ԱՆԹԻԳԱ ԱՐԱՆՄԱՍԸ.— Ինկիլթէրա Թէպաասընտան Րօպէրթ Մըգալիսթըր նամ զաթըն Թանզիմ իթտիքի խարիթա վէճհիլէ, Գուտսը Շէրիֆտէ վագը Ապուշօշէ գարիէսի ճիվարընտա Թէլէճզար տէնմէքլէ մաարուֆ արազիտէ անթիգա Թէհարրի իթմէսի՝ Ինկիլթէրա սէֆարէթինտէն իլթիմաս իտիլմիշ օլմաղլա, մումաիլէյհէ իքի սէնէ իչուն, մէհիլլիտէն րուխսաթ վէրիլմիշ տիր։

ԱՐԱՊԱ ԳԱՃԱՄԸ.— Սալը կիւնիւ Շուրայի տէվլէթ ազասընտան Սամի պէյին քէրիմէսի վէ Իսթինյէ տատաը քեաթիպլէրինտէն Սալահէտտին պէյին հարէմի՝ պիրլիքտէ արապա իլէ Սիւլէյմանիյէտէն կիտէրլէր իքէն, հայվանլար իւրքիւպ, արապա սիւրաթլա կիթմէկէ պաշլամըշ վէ արապաճը՝ ղալիպ մուվաֆֆագ օլամատըղընտան, Պօզտաղան քէմէրի գուրպինտէ արապա չարբըլարագ, տէվրիլմիշ վէ գատընլարտան Սամի պէյին քէրիմէսի աղըրճա զէտէլէնէրէք, էճզախանէյէ նագլ օլունմուշ տըր։

ՍԸՐ ԱՇՄԷՏ ԲԱՐԹԼԷԹԻՆ ՎԷՖԱԹԸ.— Ինկիլթէրա բարլամէնթօսը ազասընտան օլուպ, Օսմանլը մուհիպպի պուլունան Սըր Աշմէտ Բարթլէթ՝ պիր գաչ կիւնտէն պէրու տուչար օլտուղը խասթալըղտան չիֆայապ օլամայարագ, ախիրէն Լօնտրատա վէֆաթ իթմիշ տիր։ Պու զաթ՝ կէչէն քի մուհարէպէտէ իլք տէֆա Թիւրքիյէյէ կէլմիշ վէ օ զէմանտան պէրու Թիւրքլէրին ախլագընը սէվմիշ օլմազլա, Օսմանլըլարըն հէր յէրտէ մէտհինի իթմէքտէ իտի։ Սըր Աշմէթ Բարթլէթ՝ Իզմիր վէ Սէլանիք չէհիրլէրինի էլէքթրիք իլէ թէնվիր իթմէք իչուն իմթիեազ տախի ալմըշ իտի, լաքին ախիրէն Լօնտրատա պիր Թագըմ զիեանլարա ուղրայարագ օլտուղունտան, իֆլասընա հիւքմ իտիլմիշ իտի. իհթիմալ վէֆաթընա պու ճիհէթթէն սէպէպ օլմուշ տըր։

ՄԷԹԹԷՊԸ Սանաեի ֆէննն միւտիրի Մ. Մօրզըն գօնթրաթօսը իքի սէնէ իչուն տահա Թէմտիտ իտիլմիշ տիր։

ՄԱՆԱՍԹԸՐՏԱ բէք լաթիֆ հավալար իթմէքտէ օլտուղը վէ պիլ աքիս Այտընտան ալընան խապէրլէրէ կէօրէ, օրատա հավա ղանէթ բուսալը կիտիպ, տաղլարտա տախի չիտտէթլի գար եաղմըշ իտուքի անլաշըլմըշ տըր։

ՍԹՐԻՏՃԱ ՎԷ ԹԻՖՕ.— Պագթէրիօլօժիխանէ միւտիրի Մ. Րէմլինկէր՝ Թիֆօ կէթիրէն միքրօպլարըն իւզէրինտէ Թահգիգաթ իճրա իթմէք իչուն, պալըգճըլարը տօլաշաճագմըշ. պու հավատիս՝ միքրօպ ֆիքրինը Թէվչիր իթմիշ տիր։

ՄԻՒՀՐԱՃԸ ինաեէթ պուլունան հանըլար՝ Ճիտտէյէ գատար էմրը խաչէլէրի տէ թէէմին գըլընմագ իւզրէ, «Քեամիլ Բաշա» վաբօրունա իրքեապ իտիլմիշլէր տիր։

ՎՈՒԳՈՒԱԹ ճէվալէլէրինին պատէմա Թէէխիր վէ իշարա պագըլմայարագ, մունթազամէն կէօնտէրիլմէսի՝ Թաշրա մէքաթիպը իտարէսի միւ-

տիրլէրինէ թամիմէն իպլաղ օլունմուշ տըր։

ՄԻԱՐԻՖ խանէ հիսսէլէրինին վագֆընտա մալ սանտըգլարընտան զըրաաթ պանգասը չիւպէլէրինէ թէսլիմի վէ պու չիւպէլէրտէ պուլունաճագ խանէ հիսսէլէրինէ սալա էլ սիւրիւլմէմէսի՝ պու քէրրէ իճապ խոճնէրէ պիլտիրիլմիշ տիր։

ՏԷՖԱԹԻՐԸ Թիճարիյէ Թաստիգըյէսինտէն, խազինէճէ խըթիֆամէ խոճլէճէկինէ տաիր Պապը Ալիյէ պիր լահիհա վէրիլմիշ տիր։

ՏԷՏԷ ԱՂԱՃ ճիւճթլէրինտէ կամիյէ վէ արազի միւսթէճիրլէրինէ, չարգ տիմիր եօլ գումպանիասը մէսանէսինտէ թէհատտիւս խէքն թախլիյէ տավասընը Թագըպ իթմէք իւզրէ, Թիճարէթ վէ Նաֆիա նէզարէթի վէքիլի մահսըս մէշքիւրէ իպլաղ օլունաճագ տըր։

ՕՆՈՒՆՃԸ տաիրէ ֆէնէրլէրինին րէֆիյէ վէ վազիյէ օլարագ հէր մէսարիֆի չիրքէթէ աիտ օլմագ իւզրէ, պէշ մէթրոսը իչուն եարըմ լիրա պէշ մէթրօտան ֆազլասը իչուն, մէթրօ պաշընա 10 ղրշ. իթասը թէզարրիւր խտէրէք, իճապ խոճնէրէ օ եօլտա թէպլիղաթ իճրա խոճլմիշ տիր։

ԷՄԻՐ ԱԼԻ տաասը լիման տաիրէսի քիւչաթ խոճլմիշ տիր։

ՊՕՂԱՃ ԻՋԻՆՏԷ Պիրէճ Պուրնու գարաղօլը սու եօլլարը թամիր խոճլէճէք տիր։

ԻԹԱԼԻԱ սէֆիրինին թահթը հիմաեէսինտէ օլարագ փեկտորալարտա պիր պալօ վէրիլէճէք տիր։

ՐՈՒՄ Բաթրիգխանէսի քիթապխանէսի իչուն Եունան սէֆիրի՝ պազը քիւթիւպը աթիգա իհտա իթմիշ տիր։

ԹԱԹԻԼ խոճլէն Րումճա Վիզանթիս կազէթասընըն ինթիշարընա միւսաատէ խոճլմիշ տիր։

ՖՐԱՆՍԱ խամինտէքի Սվէճ Թալիմ սէֆինէսի՝ Օսմանլը լիմանլարընը զիեարէթ խոճէճէք տիր։

ԱՐԶԸ ՏԷԽԱԼԷԹ.— Պազը ահվալ վէ հարէքէաթտան տօլայը ճանիպը Ալիյէթէտէն միւթթէհիմէն վասըլի Փիրարաա պուլունան Տէրվիշ պին Հասան վէ սաիր 8 քիշի՝ պատէմա բըզալը Ալիյէ մուղաեէրէ պիր կէօնա ահվալտա պուլունմամաճագլարընը վէ հէր վագըթ Տիլսահը Թաճատրիյէ Թէվֆիգը հարէքէթ խոճէճէկլէրինի պէեան վէ թէահհիւտ իլէ արզը տէխալէթ էյլէմիշլէր տիր։

ՍՕՖՐԱՆԻՃԷՆԻՆ ինթիխապաթը մարտ օրթասընտա իճրա օլունաճագ իմիշ։

ԻՆԹԻՀԱՐԱ ԹԷՇԱՍՏԻ.— Սանըրգ Պռունընտա էվվէլքի կիւն պիր Իսլամ ինթիհար իչուն տէնիզէ աթըլարագ պօղուլմասընա ազ գալմըշ իքէն, էթրաֆտան կէօրիւլէրէք գուրթարըլմըշ տըր։ Իւզէրինտէ պազըլըղտա 12 լիրասը միւթէճավիզ պարա պուլունմուշ տըր։

ԳԱԶԶԱ.— Թարապլիւսա Ալմանիա սէֆարէթխանէսի գուլլաննէ իխնչա օլունան սահիլխանէտէ չալըշան ամէլէտէն պիրի՝ պուլունտուղը սիվարըն եըգըլմասը իլէ տուշէրէք թէհլիքէլի սուրէթտէ եարալանմըշ վէ մէրգում խաստախանէէ նագլ օլունմուշ տըր։

ՏԻՎԱՆ ԵՕԼՈՒՆՏԱ գումտուրաճը Ֆոթի՝ իւչ կիւն տիր տուքքեանընը աչմատըղը իճապ խոճլտոիեէնտէն, մէմուրինը ախտէսի՝ տուքքեանը աչտըրարագ, մէրգումը պիրուհ պուլմուշլար տըր։ Մուահէնէի լազըմէտէն սօնրա գալպ խասթալըղընտան վէֆաթը անլաշըլմըշ վէ տէֆն օլունմուշ տըր։

ՃԻՆԱԼԷԹ.— Ֆոճա Մուսթաֆա Բաչատա Սըտգը վէ Ալի խամինտէ իքի չէրերին կիւճ սէյյարիեանէ սոգագլարը տօլաշտըգլարընը օ ճիվարըն պէքճիսի Ռամէթ կէօրէրէք, նէ արատըգլարընը սօրմասը իւզէրինէ, պունլար՝ հէման պըչագ չէքէրէք Ռամէթի սօլ պէօյրիւնտէն վէ սաիր մահէլլէրինտէն վէ գուրթարմագա կիտէն գահվէճի Շիւքրիւի տէ սաղ էլինտէն եարալաեարագ ֆիրար իթմիշլէր իսէ տէ, թէրտուեմ խոճլմիշլէր տիր։

ԳՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ պանգասընըն պէյօղլունտա պուլունտուրաճագը չիւպէ՝ եագընտա տօղրու եօլտա իքթիֆայ իտիլէն միւնասիպ պիր մահէլլէ քիւչատ խոճլէճէք տիր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ս. Պատրիարքը երէկ Պատրիարքարան չիջաւ և իր բնակարանին մէջ զբաղեցաւ ընթացիկ գործերով։

—Թադէոս և Բարթողիմէոս Առաքեալներու տօնին օրը Էջմիածնայ Գէորգեան ճեմարանին մէջ գրական և երաժշտական երեկոյթ մը սարքուեր է, ի ներկայութեան Ս. Հայրապետին և վանքին միաբանութեան։ Ս. Հայրապետը ինքն իսկ արտասանած է իր յօրինած մէկ տաղաչափուած քերթուածը, որով Թադէի և Սանդուխտ կուսին վանուց անմխանձելի վիճակը կը պարզէ։ Ցետոյ, ծանօթ Կոմիտաս վրդ. Բագրատունին երգեր է «փառք քեզ Տէրը», «Սուրբ սուրբ»ը, և ուրիշ հոգևոր երգեր։

—Ռուս Հայագէտ բրոֆ. Նիգոլա Մառ, Բեդերսպուրկի կայս. Համալսարանին մէջ իր «Երգ Երգոցի Հիպպոլիտի մեկնութեան և Հայ-վրացական բանասիրութեան վերաբերեալ հնագիրներու հետազօտութիւններ» տպագրուած աշխատութեան թէզը ներկայացնելով ստացած է Տոքթոր-բրոֆէսօրի տիտղոսը։

—Սկիւտար Ս. Խաչ եկեղեցւոյ գանձանակը տնկայտ եղեր է Ծննդեան Բ. օրը. դեռ գողութեան հեղինակը երևան չէ ելած։

—Բղիի գաւառ. վարչութիւնը առաջնորդի ընտրութեան համար ընտրելիներու եռապատիկ ցանկ մը խնդրած է Պատրիարքարանէ, պայմանաւ որ ընտրելիներուն հաւանութիւնը ստացուի նախապէս։

—Սամսոնի նորընտիր Առաջնորդ Տ. Ցակոբ—Աշոտ եպիսկ. իր պաշտօնավայրը հասած և մեծ ընդունելութիւններով դիմաւորուած է։

—Դրիգոր Զօհրապ էֆ. ինչպէս անցած տարի, այս անգամ ալ, Ծննդի առթիւ 10 ֆրանսական ոսկի նուիրած է Բերայի Թաղային սնտուկին, աղքատ տղոց կօշիկ և հագուստ գնուելու համար։

—Եէտի—Գուլէի Ազգ. Հիւանդանոցէն կը գրեն մեզի.— «Ս. Ծննդեան երկրորդ օրը Հիւանդանոց այցելեց Տ. Տիրայր վարդ. Մարգարեան. նախ այցելութիւն տուաւ բոլոր հիւանդներուն և շնորհաւորելէ վերջ Ս. Ծնունդը՝ հոգեւոր մխիթարութեան խօսքեր արտասանեց անոնց, որոնք ուշադրութիւնով մտիկ կ'ընէին՝ իրենց անկողիններուն մէջէն՝ սփոփանքի այդ ձայնին։

Այդ հիւանդներուն մէջէն մօտեցաւ ան համակրելի ծերուկի մը և առանց ճանչցած ըլլալու զայն անոր որպիսութիւնը հարցուց. ալեւոր ծերունին, մաքուր հայերէնով մը պատասխանեց իրեն եղած հարցումներուն.— 70 տարեկան եմ, ըսաւ, և յիսուն տարի չարունակ ծառայած եմ ազգիս իմ կրթական վաստակաւորի գործունէութիւնովս. այսօր, ձգած եմ ամբողջ ընտանիքս գաւառը և եկեր եմ հոս դարմանուելու։

Բայց կը փափագիմ, գոնէ վերջին անգամ մըն ալ տեսնել և ողջագուրել ընտանիքիս բոլոր անդամները։ Նիւթական խիստ նեղ կացութեան մը մէջ եմ այսօր. Սամաթիոյ Տ. Սերովբէ քահանայէն զատ —որ զաւակս է— ունիմ հոս չատ մը աշակերտներ, որոնցմէ ոմանք դիմեցին ո՛ւր որ պէտք էր, որպէսզի ինծի համար նպաստ մը հանգանակեն, բայց դժբախտաբար դեռ ոչ բոլ հետեւանք մը չունեցաւ այդ դիմումը. ու կը խնդրեմ, Հայր սուրբ, որ դո՛ւք ալ, քանի որ պաշտօն ունիք Պատրիարքարանի մէջ, զրուցէք, պարզէք իմ այս ցաւալի վիճակս հարկ եղած տեղը և ինծի պէս դժբախտ ուսուցիչի մը օգնելու համար աշխատիք. ու հո՛ս քիչ մը ցածցնելով ձայնը —50 տարի ազգին կրթութեան ծառայեր եմ, ամօթ չէ՞ որ հիմնայ զգեստս զատ ալ հագնելիք չունենամ», ըսաւ»։

Խօսքին թելը կտրելէն վերջ միայն կարդացի իր անունը մօտի վիճակացոյցին վրայ — Գաբրիէլ Ներսէսեան։

Հայր սուրբը գոհացուցիչ խոստումներով բաժնուեցաւ այդ բազմաչխատ ուսուցիչէն և տեսնուելէ վերջ քանի մը ուսանող որբերու հետ՝ որոնք այնքա՛ն համակրանքով և յարգանքով կը վերաբերուէին անոր, գնաց իր է՛ն սիրական յարկը.— հիւանդանոցի որբանոցը և բոլոր դասարանները այցելեց։ Տեսնել պէտք էր պզտիկներուն ուրախութիւնը, որուն առիթ տուած էր Տիրայր Վարդապետ, որ միակ եկեղեցականն է մեր մէջ գուրգուրացող որբերուն վրայ և անոնց այցելելուն մէջ հոգեկան մեծ ուրախութիւն մը նշմարող։ Ինչպէս ամէն տարի, այս անգամ ալ, չատ գեղեցիկ խրատականներ խօսեցաւ աշակերտներուն. իր կարճ բայց ազդու յորդորները՝ սրտախօս ձառերով հիւսուած, այնքա՛ն ազդեցիկ ու օգտակար եղան ունկնդիրներուն, որոնց անո՛ւշ, ժպտուն նայուածքը արդէն գոհունակութեան է՛ն պերճախօս գրաւականն էր։

Համակրութենէ աւելի բան մը կը զգայ մարդ դիտելով ատոնք, այնքա՛ն զգայուն, այնքա՛ն բարի ու անմեղունակ։

Ձեր դաստիարակուհիները, ըսաւ Հայր սուրբը, որո՛նք լրագրութեան մէջ ալ ծանօթ են Շուշան և Հայկանուշ Մառք ստորագրուած գեղեցիկ յօդուածներով, տրամադիր են իրենց ազնիւ սիրտէն ու զգացումներէն, կարելի եղածին չափ, տալ ձեզի. հերիք է որ դո՛ւք ալ ջանաք պարապը չը ըլրկել անոնց աշխատութիւնն ու զոհողութիւնը և օր մը ճշմարիտ ու ազնիւ անձնատուր ըլլաք օգտակար ձեզի ու ձեր միջավայրին։

Ցետոյ, դրամական համեստ նուէր մը ընելով այդ որբուհիներուն գոհ սիրտով մեկնեցաւ տեղէս։

Փափագելի էր որ ամէն եկեղեցական իր օրհնութիւնն ու մխիթարութիւնը բերէր հիւանդներուն ու այդ պզտիկներուն, մանաւանդ տօնական օրուան մը ցանկալի այցելութիւնովը»։

Տ.

—Կէյվէ-Գրնճըլարի Ազգ. վարժարանին երկսեռ աշակերտները 300 ղրշ. է աւելի գումար մը հանգանակելով Մշեցիներին, վերատին ձուլել տուեր են եկեղեցիին զանգակը որ հակառակ նոր չինուած ըլլալուն ճեղքած ու անգործածելի դարձած է եղեր։

—Հաճընի Արհեստանոցի կօշկակարութեան ճիւղէն երբ նմոյշ կօշիկներ ղրկուած են Պատրիարքարան։

—Իւսկիւտար Իճատիէի վարժարանին աշակերտները 191 ղրշ. հաւաքեր են ի նպաստ Կարինի երկրաշարժէն արկածեալներուն։

—Միևնոյն նպատակով 10 ոսկի հաւաքեր են նաև Մէրսինի ազգայինները։

ԳՐԱԿԱՆ ՆՈՒԷՐ.—Իր գեղին՝ Գընճըլարի Ազգ. վարժարանին մէկ տարեկան «Մանզումէ» կը նուիրէ մեր աշխատակիցը՝ Տիգրան Գասապեան։

ՄԵՐ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԻԶՄԻՏ, 3 Ցունվար

Այս կիրակի 30 դեկտ. քաղաքիս մէջ տեղի ունեցաւ Ասքանազեան մանկապարտէզի չորրորդ շրջանաւարտից քննութիւնը։ Ներկայ էին վիճակիս առաջնորդ Սրբազան հայրը, Արմաշի միաբաններէն Կորիւն վարդապետ, քահանաներ եւ ընտրեալ բազմութիւն մը երկու սեռէ։ Քննութիւնը սկսաւ ժամը եօթ ու կէսին, քայլերգով մը։

Ներկաներու ուշադրութեան առարկայ եղան մանուկերաբար աշակերտաց ցուցուցած կարողութիւնը եւ ճշգրիտ պատասխանները թէ՛ կրօնական գիտելեաց, թէ՛ հայերէն, թէ՛ թուաբանութեան եւ թէ իրագիտութեան դասերու մէջ՝ ինչ որ խնամոտ կրթութիւն մը առած ըլլալնուն ապացոյցը կը համարուէր։ Դասընդմէջ երգուեցան անուշիկ երգեր եւ ընտրելագոյն արտասանական կտորներ։ Մարմնամարզի եւ ժապաւէնի խաղերը մանաւանդ աչքառու հանգամանք մը ունեցան, որովհետեւ առանց սխալումի եւ կատարեալ ճկունութեամբ խաղացին, եւ այս վերջինը չաւերուն փափաքանօք կրկնութեան արժան դատուեցաւ։

Հանրութեան կողմէ գնահատուեցան մասնաւորապէս մանկապարտէզի վարիչ վարժուհի Օր. Մաքրուհի Ցակոբեան եւ իր օգնական Օր. Նէվրիկ Ցովակիմեանի արդիւնաւոր եւ խղճամիտ աշխատութիւնքը։ Արդարեւ երախտագիտութեան արժանի է Ասքանազեան խնամակալութիւնը, որ անվհատ ու ամենայն կանոնաւորութեամբ ի գլուխ կը հանէ (7) եօթը տարիէ ի վեր քաղաքիս մէջ հաստատած իր մանկապարտէզը, որ այս անգամ (24) քըսան եւ չորս շրջանաւարտ հանած է եւ ասով (125) հարիւր քսան եւ հինգի հասած իր շրջանաւարտներուն թիւը նոյն այդ ժամանակամիջոցին մէջ։

Գնահատելի ծառայութիւն արդարեւ։

Մեծ յոյս ունինք որ Ազգ. վարժարանաց հոգաբարձութեան ներկայ պատուարժան անդամներն ալ իրենց մասին նոր թափով մը նորանոր կարգադրութիւններ կ'ընեն ի մասին այս շրջանաւարտներու, որպէս զի անոնք ալ չի խամրին եւ տրուած աշխատութիւնը ի դերեւ չելլէ ազգային վարժարանը յաճախած ատենին, այս կերպով անոնք պիտի ձգեն զրաւեն հանրութեան կրկին համարումն ու յարգանքը։ Ըստ նախ. թէ հանդէս-քննութիւնը ժամը 10 ուկէսին փակուեցաւ եւ ներկաները գոհ տպաւորութեան տակ մեկնեցան։

ԶԱՐԿ

ՆԻԿՏԷ, 25 Դեկտ. 1901

Մինչ Ուսումն. Խորհուրդը կ'աշխատի վարժարաններէն ծեծը բոլորովին վերցնել, տեղւոյս Ազգ. վարժարանին մէջ ալ պատժոյ տեսակները իրարու կը յաջորդեն։ Անցեալ տարի վարժապետին մէկ հարուածովը աշակերտ մը ամիսներով աչքի հիւանդութիւն եւ անկողնոյ ծառայեց, հակառակ այնքան բժշկական խնամքներուն այս տարի ալ աշակերտները գլուխն ի վար կախելու մօտան ելաւ, առ այժմ երկու հոգի այդպէս. մաղթենք որ չաւելնայ։

ՀԱՅ-ԲՈՂՈՔԱԿԱՆՆԵՐԷՆ

Տեղական եկեղեցիները ու Պորտի ընկ.— Բրոֆ. Գրիգորեան ու Գամէր.—Անհետացած յարանուանութիւնները ու անոնց տգեղ քայքերը.— Պատուելի Շիշմանեան ու իր արդի կացութիւնը—

Առանց մեծխօսիկ ու յաւակնոտ ըլլալու սակայն, սիրելի է մեզ ըսել թէ ոչ մէկ օրաթերթ կամ շաբաթաթերթ, Հայ Բողոքականներու երկու ծանօթ օրկանները «Աւետաբեր» և «Բիւրակն» եւս յիչատակելով, այնչափ քիչ ժամանակի մէջ հետաքրքրաչարժ լուրեր ու յօդուածներ հրատարակեցին՝ որչափ «Մանզումէի Էֆքեար» հրատարակեց։ Այս առթիւ անհրաժեշտ կը դատենք թերթիս արտօնատիրոջ, Ցովհ. էֆ. Գայսէրեանի սա խօսքը հաչակել որով կը յայտարարէր մեզի. «Հայ ժողովուրդը որ երեք անջատուած կրօնական մասերէ կը բաղկանայ, իմ տեսակէտս ամբողջութիւն մը կազմեն ու իմ ջերմ փափաքս է չիրէ հրատարակութիւններով օգտակար հանդիսանալ այդ ամբողջութեան»։

Հայ Բողոքականներու մէջ, օրուան հրատապ խնդիրն է չատ մը եկեղեցիներու քարոզիչէ զուրկ գտնուիլը։ Ինչպէս բոցորոշապէս կ'երեւայ, այս ամենաէական խնդիրը Հայ Բողոքականներու սեւեռակէտէն դիտելով, մշտնջենական խնդիրն է։ Եւ կ'արժէ որ անոնք իրենց արդար դատին եռանդով կառչին ու փաստաբանեն։ Շուրջ 62 տարի առաջ Ամերիկեան բարի միսիօնարները եկած ու գործի ձեռնարկած են, որչափ կրցինք մանրախոյզ տեղեկութիւններ քաղել Հայ Բողոքական նախորդ ազգապետի մը գրութիւնէն, բողոքականութիւնը կամ իրենց սիրով Աւետարանականութիւնը աշղի նստած է այդ փոքրիկ ակումբին։ Երկար ատեն նիւթական ու բարոյական չքնաղ զոհեր տուած են Ամերիկացիք, և թէ անչափ զոհողութիւններով ձեռնարկուած գործը առաջին և կու կամ երեք տասնեակ տարիներու մէջ միայն փայլած է, անկէ ետքը, աստիճանաբար յետադիմելու սկսած է։ Նախնի առաջնորդներ միսիոնարները, բարին լայնագոյն առումով տիպար մարդիկներ էին. անոնց ընձեռած իրական հոգեւոր ծառայութիւնները անժխտելի են, անոնք մասնաւոր նախանձաւորութիւն ու վերաբերում մը ունէին իրենց հօտին կրթական ու կրօնական մակարդակը բարձրացնելու։ Անոնց սիրելի փափաքն էր եկեղեցիները ինքնապահ ընել, այս առթիւ ջանք չէն խնայած։

Այս բարեկիրթապետական անձերէն մին էր Տոքթ. Համլին, արդի Րօպէրթ Գոլէճի հիմնադիրը։

Խորհրդի դաշտէն լուր մը կը հասնէ թէ մեր 70 եկեղեցիները երեսի վրայ մնացած են. այս լուրը դառն տպաւորութեամբ համակից բողոքական համայնքը։ «Վիճաբանելու համար խնդիրը հրապարակ հանուեցաւ», ինչպէս կ'ըսէ մեծ. բրոֆ. Գրիգորեան, երբ պատասխան «Բիւրակն» երկու կարծատօտ յօդուած հրատարակեց, իսկ «Մանզումէ» մէկ յօդուած, Գամէր ծածկանունով։ Այս վերջինին սակայն, յարգելի բրոֆէսօրը կէս փիլիսոփայական ու կէս բանաստեղծական, համեմատած նօվ պատասխան մը գրեր, է առանց սեթեւեթելու կրնանք ըսել թէ ի'նչ որ Գամէր թելադրած էր «Մանզումէ»ի մէջ, յարգելի բրոֆէսօրը անոր զըրածները ընդլայներ է, նոյն ատեն ի'նչ ի'նչ թելադրութիւններ ալ ընելով, որոնք չահեկան դարձնելու հանգամանքը ունին այդ պատասխան յօդուածը, որ անցեալ չաբթուան «Բիւրակն»ի մէջ հետաքրքրութեամբ կարդացուած ըլլալ կը կարծենք։ Մեր խոնարհ կարծիքով, հայ բողոքականներ իրենց խղճին ու մտվանդակ աշխարհին առջև արդարանալու համար սպասելու պէտք չունին կարծենք. թէպէտ յարգելի բրոֆէսօրը այս կէտին ոյժ կուտայ, մենք խոնարհաբար դիտել կուտանք թէ գործը կէսէն աւելի լուծուած է, հետեւաբար կտրուկ ճամբուն հետեւելու ատենը արդէն «Աւետաբեր» իմացուցած է, թէ երեսուն տարուան համբերութիւնը մեծ բան մըն է, թէ «Աւետաբեր» որ «Պորտին» բերանն է, քանիցս յայտարարեց թէ «Պորտ»էն բան մի յուսաք, թէ դուրսէն չչահէն ետքը, ներսէն ալ հեռացողներուն թիւը աճելու վրայ է, այս ծանր ձախողուածներուն առջեւ համբերել սուկ պատրանք մըն է։

(Մնացեալը վերջը) ՀԵՐՄԷՍ

ԲԱՐԻԶ ՊՈՐՍԱՍԸ

BOURSE DE PARIS

ՊՈՒ ԿԻՃԷԲԻ

22 Ցունվար 1902

Ֆրանսըզ էսհամը	(3% Français)	100	32
Րէժի	(Tab. Turcs)	320	—
Ֆօնսօլիտ.	(R. Turque D.)	25	65
Շըմէնտըֆէր	(Lots Turcs)	111	50
Պանգ. Օթթ.	(Banque Ott.)	554	—
Թրանսվալ	(Transvaal)	123	50

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

ԱՆԿՈՒՏԻԻ ՎԱՎԼՈՒԿ

Անդրկամուրջեան թերթի մը մէջ Ռուբէն Ծիվանեանին և «Մանզումէ»ի Գրիգոր Մէհտէրեանի միջեւ մղուած բանակռիւը օրը օրին կարդացի։ Մէհտէրեանին առաջին պատասխանէն վերջը «Տարածեալ»ի ինքնակոչ հեղինակը՝ Ծիվանեան, կարծեցի թէ պիտի կրնար գրպանէն հինգ ոսկի հանել և խնդիրը քննութեան տալ որպէս առաջարկած էր Մէհտէրեան. Սակայն կ'երեւայ թէ իր խօսածներուն ինք ալ վստահութիւն չունենալով, և կամ սանկ Ծնունդի տօնի օրեր հինգ ոսկին մէկէն կորսնցնելու վախը իրեն համար անխուսափելի երեւցած ըլլալով է որ օրը օրին պատրիպատ փօսերու մէջ կը չարչրկուի խեղճը, պատասխան մը տալու համար։

Կը մաղթեմ որ Ծիվանեան կարենայ օր մը հինգ ոսկի ճարել ու խնդիրը քննութեան յանձնելով օձիքը ազատել։

ԱՆԿՈՂՄՆԱԿԱԼ ՄԸ

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

ԼՕՆՏՐԱ 21 յունվար.— Բանմատան ալընան խապէրլէրէ կէօրէ, Գօլոմպիալըլար իլէ ասըլար արասընտա պիր տէնիզ մուհարէպէսի վուգու պուլմուշ վէ պէչ կէմի պաթմըշ տըր. ասըլար մաղլուպ օլմուշ տըր։

ՊԷՐԼԻՆ.— Ամիրալ Թէրբիչ՝ ամիրալ պարոն Սիկէնտրօֆ վէ իմփէրաթօր հազրէթլէրինին խուսուսի եավէրլէրինտէն եիւզպաշը Կրօմ բըէնս Հանրինին Ամէրիգա սէեահաթընտա, միւշարիլէյհէ րէֆագաթ խտէճէքլէր տիր։ Եարըն մագտա օլան թէնէզզիւհ կէմիսի՝ փիտերըուարըն 25ինտէ տէնիզէ էնտիրիլէճէք տիր։

ՎԱՇԻՆԿԹՕՆ.— Մէպուսան մէճլիսինտէ բըէնս Հանրինին գապուլի իչուն խտիլէճէք մէսարիֆէ գարչըլըգ 40,000 տոլար թախսիսաթ թէքլիֆ օլունմուշ վէ պու թէքլիֆ՝ միւզաքէրէ ալթընա ալընմըշ տըր։

ԼՕՆՏՐԱ.— Մէպուսան մէճլիսինտէ Մ. Չէմպըրլէյն՝ միւսալէհա ագտընտան սօնրա, հիւքիւմէթին Պօէրլէրէ աֆվը ումումի իլան խտէճէեինի պէեանտան սօնրա, էքսէրիյէթէ մէմլէքէթին պու սուրէթէ մուվաֆագաթ խտէճէկինէ զանի օլտուղունը պէեան էյլէմիշ տիր. սօնրա, մէճլիս՝ Ինկիլթէրանըն ճէնուպի Աֆրիգատա իճրա իթտիկի մուհարէպէ Թարզընըն պարպարանէ օլտուղընա տաիր, ազատան Մ. Տիլօնըն իֆատէսի էքսէրիյէթը ալըմէ իլէ րէտ խոճլմիշ տիր. Չէմպըրլէյնին նութգը չիտտէթլի ալգըշլարա մազհար օլմուշ տըր։

ՊԷՐԼԻՆ.— Թիճարէթ նազըրը Մ. Միւլլէր՝ պիր իճթիմա էսնասընտա նութգ իրատ խտէրէք, ուզուն վատէլի թիճր. մուգավէլէլէրի ազտը լիւզումընտան պահսըլա, կիւմրիւք թարիֆէսի բրօժէսինին չու սըրատա խարիճէն վէ տախիլէն խայլը մուախէզէ վէ մուպահասաթը մուճիպ օլսա, տահա զիեատէ չիտտէթ քեսպ խտէճէճի մէչհուտ խտուկինէ պինաէն, պու պապտէ մէմլիքը սաիրէ իլէ իթթիլաֆ հուսուլի գաթիյէն լազըմ օլտուղունը պէեան էյլէմիշ տիր։

ԼՕՆՏՐԱ.— Ըսթանպուլտա կազէթասընըն Շանկհայտան ալտըղը խապէրէ նազարէն մէչհուր ասը ժէնէրալ Թունկ Ֆու-սիանկ յունվարըն 15ինտէ Զանիսէ խտամ օլունմուշ տըր։

ՍՕՖԻԱ.— Խըլաֆքիւրլէր Ֆըրգասը իսթիգրազ ալէյհինտէ թէչէպպիւսաթա հազըրլանմագտա տըր. միւնթէխիպլէրին պէօհիւք էքսէրիյէթի իսթիգրազըն գաթիյէն լազըմ օլտուղունա գանի կէօրիւնմէքտէ տիր։

ԼՕՆՏՐԱ.— Հարպիյէ նէզարէթի Ինկիլիզ սիւվարի ասաքիրինի թէնսիգ վէ թանզիմ իթմէք բրօժէսինի իխզար էյլէմիշ տիր։ Ալայլարըն մէվճուտ նէֆէրլէրի՝ պէչ պէօլիւկէ իպլաղ օլունմուշ տըր։

ՊՐԻՒՔՍԷԼ.— Ֆրանսաա եազընտա իճրա օլունաճագ էկէնի ինթիխապ միւնասիպէթիյլէ, բըէնս Վիգթօր Նաբօլէօն՝ պիր պէեաննամէ նէշր խտէրէք, միւխթէլիֆ ֆըրգալարը միւթթէֆիգ սուրէ օլմագա տավէթ խտէճէք տիր։

ՍԻՏՆԷՅ.— Վէպատան իւչ քիչի թէլէֆ օլմուշ տըր։

ՊԱՐԻՍ.— Մէպուսան մէճլիսի՝ խարիճիյէ նէզարէթի պիւտճէսինի միւզաքէրէյէ պաշլամըշ տըր. Մ. տը Թուրնէլ՝ խարիճիյէ միւնասէպաթընըն էյլէչտիրիլմէսինէ վէ միւսթէմլէքեաթըն կէնիչլէթիլմէսինէ ուղրաշմագ թէհլիքէլի օլտուղունը պէեան էյլէմիշ տիր։

—Մէպուսան մէճլիսի 216 րէյէ գարչը 341 րէյ իլէ Ֆրանսանըն բարալըգ մագամը նէզտինտէքի սէֆարէթ թախսիսաթընըն մուհաֆազասընը գապուլ էյլէմիշ տիր։

—Մէպուսան մէճլիսինտէ խարիճիյէ նազըրը՝ միւխթէլիֆ սիւալլարա ճէվապ վէրուպ, Ֆրանսանըն խարիճէն վազիյէթի վէ մէվգըի մէմնունիյէթի մուճիպ պիր հալտէ պուլունտուղունը պէեան իլէ տիմիշ տիր քի։ «Ֆրանսանըն Իթալիա իլէ ճարի օլան միւնասէպաթը գաւէթ տօսթանէ օլուպ, պուհալ Թրիպօլի ղըտարէթիյլէ բարլագ պիր սուրէթտէ անլաշըլմըշ վէ ուզուն միւտտէթ տէվամ խտէն փէնա անլաշըլմա նէհաէթ վէրիլմիշ տիր։ Ֆրանսա վէ Ռուսիա իթթիֆագընը կէլինճէ, պու իթթիֆագ՝ հիչ պիր տէվլէթէ գարշը պիր թէհտիտ հիւքմիւնտէ օլմայուպ, պիլաքիս, տիկէր պիր թարաֆտան կէլէճէք հէր կէօնա թէհտիտլէրի սէմէրէսիզ գըլմագ իսթիտատընը հաիզ տիր։

ԿԷՃԷՔԻ ԹԷԼԷԿՐԱՖԼԱՐ

ԼՕՆՏՐԱ, 22 յունվար.— Եէնի Զէլանտատան Աֆրիգայի ճէնուպիէ 1000 քիչի կէօնտէրիլմիշ տիր. պունլար՝ Ինկիլիզ սաքէրիյէ պիրլէչէճէքլէր տիր։

ՊԱՐԻՍ.— Մ. Ըչմիթ՝ Պօէր ժէնէրալը Շէյէրին գուրչունա տիգիլմէսինտէն տօլայը, Ինկիլթէրա հիւքիւմէթինի բրօթէսթօ իթմէք իչուն, Ամէրիգա գօնկրէսինէ պիր թէքլիֆ պուլունմուշ տըր։

— Բէթէրպուրկտան թէլէկրաֆլա իչար օլունտուղունա կէօրէ, չէհրը մէզքիւրտէ վէ Մօսկովատա նէշր օլունան կազէթալար՝ Ալման մահսուլաթընըն չիքաաէթ խտիիօրլար։

ՊԷՐԼԻՆ.— Աֆրիգայի ճէնուպիէ մէթթուպլարըն տիւչար օլտուղը թէարուզաթ տօլայը, Ալմանիա հիւքիւմէթի՝ Ինկիլթէրա նէզտինտէ, թէչէպպիւսաթը լազըմէտէ պուլունաճագմըշ։

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Եսհ. Ում. տիւն ագչ. գաբ.	27—32
» » » էն եիւքսէք	27—32
» » » էն աչաղը	27—26
Ռումէլի չըմէն. ագչըմ գբնտ.	108—88
» » էն եիւքսէք	109—
» » էն աչաղը	108—25

ՊԱՆԳԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Րէժի ագսիօնը Օս. լիր.	
Սիկարէթ Ա.	—94
» Բ.	—54
Թրամվայ	5—65
Ժուխասնս	1—40
Օպլիկասիօն Թրամվայ	482—
Ասիւրանս	3—57
Գրէտի Ժէնէրալ	—
Սօսիէթէ Օթօման Ինկ. լիր.	—
Լօրիօմ	49—51
Պանգ Նասիօնալ տը Կրէգ	401—50
Թրանսվաալ	121—
Րըխթըմ թահվիլաթը	477—
Գրէտի Ֆօնսիէ էժիբսիէն	266—
Անատօլը չըմ ագսիօնը	10—40

ԱԳՋԷԼԷՐԻՆ ՖԻՅԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղչ. տան	ղչ. բր.
Պէյազ մէճիտիյէ ֆարգը	108—04
Մէթալիք	97—
Ինկիլիզ լիրասը	110—10
Ֆրանսըզ ալթունը	87—35
Բօլ	91—
Գրէմից ալթունը	51—06
Գարպօն գայմէսի	8—57

ԵՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա 21 յունվար

Ինկ. էսհամը Ինկ. լիրասը	94—37
Օսմ. էսհամը գաբանտը	24—98
» » Բ	50—50
« » Գ	27—15
Օսմանլը Պանգասը	11—62½
Մըսըր Տույ. մութթահըտէ	107—50
Պուլկար իսթիգրազը	81—
Գամպիօ Բարիզ 3 այ վատէ	25—32½
Թրանսվաալ	4—40
Շարթրէթ	4—21

Բարիզ 21 յունվար

Ֆրնս էսհ. 4%Ֆր.	100—20
Եէնի Օսմ. էսհամը գաբանտը	25—57
Ռումէլի չըմէնտըֆէրի	111—
Օսմանլը Րէժիսի էսհամը	314—
» Պանգասը	549—
Գրէտի Լիօնէ	1045—
Իթալիա էսհամը	100—
Բաւօրիթէ Թիւրք	505—
Օսմանիյէ	—
Տուան Օթօման	510—
Սըանեօլ	77—80
Թրանսվալ	124—50
Գամպիօ 3 այ վատէ	25—125
Էժիբսիէն իւնիֆիէ	108—90
Շարթրէթ	106—

ԳԱՄՊԻՕ

Լօնտրա	110—20
Բարիզ 3 այ վատէլի	22—72½
Ֆիօրէն Մանտա	21—69
Վիէննա չէքի (գուբօն)	—

Պէրլին 21 յուն.

Ռումէլի չըմէնտըֆ. (մարգ)	106—70
Լօնտրա իւզէրինէ գամպիօ	20—260

ՏՕՔՏՕՐ
Մ. ՃԷՎԱՀԻՐՃԻ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ԿԱՆԱՆՑ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ
ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
ԲԺԻՇԿ
ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ
ՎԻՐԱԲՈՅԺ
ԼԱՆԿԱ

ԷՃԶԱԽԱՆԷԻ ԹԻՒՐՔԻԷ

Սիրքէճիտէ քեաւին (Էճզախանէ-Թիւրքիյէ) եէվմը քիւչատընտան պէր-կէօսթէրտիյի ինթիզամ վէ տըզգամթի տան վէ ինզար օլընան քեաֆֆէլի էտ-վիյէնին խալիսիյէթ վէ էհվէնիյէթին-տէն տօլայը չէհրիմիզին էն միւքէմմէլ էճզախանէսի օլուպ, տիւկէրլէրինէ նիւ-մունէի իմթիսալ օլմագ չէրէֆինի իպ-րազ իթմիշ տիր. պու տըզգամթ վէ ինթիզամա մունզամ օլան թէհարէթ վէ նէզաֆէթ մէսէլէսի քի էճզախանէլէր-ճէ ասըլ նազարը էհէմմիյէթէ ալընա-ճագ մէվատտըն պաշլըճասը տըր. ամ-մէնին միւսէլլէմի վէ տէվաիրը բէսմի-յէնին տախի մուսատտագ օլտուղը իւզրէ պուրատա քէմալը իլէ ճարի տիր. պու կիպի պիր թէէսիւսէն պէքլէնիլէլ չու խըտէմաթը միւսթահսէնէյէ պիր իւավէի ինսանիյէթ քեարի օլմագ իւզրէ եէվմը թէէսիւսինտէն չիմտիյէ գատար միւրաճաաթ իտէն պիլճիւմլէ զուէֆայի խասթէկեան մէճճանէն թէտավի իթ-տիրիլմէք վէ մուալէճաթը լազըմէ տախի քէզա պիլա իւճրէթ իթա իտիլ-մէք կիպի իւմթիյար օլընան ֆէտա-քեարըլըզլար նազարը տըզգամթա ալը-նաճագ օլուր իսէ պու էճզախանէնին իմթինասը մէնֆաաթտան զիյատէ հէմ-ինսանիյէթ բէրվէրի իւզէրինէ թէէսիւս իտիլմիշ օլտուղը տէրհալ թայէյին իտէր, իշթէ չու թատատ օլընան հիմէմաթը մաարուֆէտէն նաչի տիր քի պու էճ-զախանէ թարիգը թէրաքգըյատա գամթի տէրէճաթ իտէրէք, պու կիւնքի մէր-թէպէի իհրազ էյլէմիշ վէ պու խիւզմէն տէ էրպապը միւրաճաաթըն մէմնունի-յէթ վէ էմնիյէթինի վէ աթըպպայըն տախի խօշնուտիսինի ճէլպ էյլէմիշ տիր։

Մէզքիւր էճզախանէտէ քեաֆֆէի իլէլ վէ էմրազըն քէսայը իւմթիյասը թամ էյլէմիշ մէչահիրը աթըպպա հէր կիւն էվզամը մուայէնէտէ հազըր պու-լունտուգլարը կիպի զիւքիւր ու իւնասէ մախսուս օլմագ իւզրէ տէ մուայէնէ-խանէլէր մէվճուտ տըր. Էճզախանէտէ պուլընան ալէաթ վէ էտվաթը ֆէն-նիյէնինի միւքէմմէլիյէթի սէպէպի իլէ էէկեանէ տէնիլմէյէ չայան օլան (Թահ-լիլիանէ) իսէ ճանիպը հիւքիւմէթը Սէնիյյէտէն Էվրօբաատա տօգթուր սէնէ Թահսիլ իթմիրիլիւքտէն սօնրա իլք տէֆա օլարագ քիմիակեր տիրլօ-մասընը իհրազ իլէ չէհրիմիզէ ավ-տէթ իթմիշ օլան Մէքթէպը Թը-պպիէի Շահանէ քիմիակեր մուալլիմլէ-րինտէն Տօքթօր Ահմէտ Հիւսէյին պէյին նէզարէթ իւթիհատար վէ քիֆայէթինէ թէս-լիմ իտիլմիշ տիր. մումայիլէյհին ֆէննը թահլիլաթտաքի իգթիտարը պուրաճա նա-սըլ մալիւմ իսէ, Էվրօբաճատա օ տէ-րէճէ մարուֆ տըր, մումայիլէյհ պէ-տէնը ինսանտա միւհթաճ Թահլիլ հէր նէ վար իսէ, անը քէմալը ինթիզամ իլէ պիթթահլիլ աթըպպայա ինզար վէ պինայէն ալէյհ աթըպպայի մուամիլէյ-հիւմին իւզէրինի պիր գաթ տահա թէսհիլ իթմէքտէ օլտուղը կիպի մէրի օլան մատտէնի նէզաֆէթ հէր նէվ մէ-վատտը տախի սուրէթը միւքէմմէլէտէ թահլիլ վէ ինզար իթմէքտէ տիր։ 8—2

Լ՚ՈՒՆԻՕՆ

ԵՆԿԸՆԱ ԳԱՐՃԸ ՎԷ ԷՕՄՐ ԻՉՈՒՆ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԻԱՍԸ
1828 Վէ 1829ՏԱ ԹԷԷՍՍՈՒՍ ԻՏԻԼՄԻՇ
Բարիստէ Բլաս Վանտօմտա, 9 Նումէրօլու տաիրէի խուսուսի։

ՀԱՐԻԳ ՇԻՐՔԷԹԻ
Սէրմայէ վէ իհթիեաթ 107,000,000 ֆր.
Սէնէվին մագպուզաթը 21,000,000 »
Էօտէնէն զիեան 252,000.000 »
Սիկուրթալը խանէլէրին գըյմէթի 19,000,000 »

L'UNION DE PARIS 1828

ԷՕՄՐ ՇԻՐՔԷԹԻ
Սէրմայէ վէ իհթիեաթ 153,000,000 ֆր.
1900 մագպուզաթը 17,000,020 »
Էօտէնէն զիեան 120,000,000 »
Սիկուրթալը էօմիւր 260,000,000 »

ՊՈՒ ՇԻՐՔԷԹ զաէէթ միւսաիտ չէրտիթ իլէ Թիւրքիատա սիկուրթա գայտ իտէր։
ԷՕՄԻՒՐ ՍԻԿՈՒՐԹԱՍԸ տախի մունթէլիֆ սուրէթտէ վէ խուսուսի էհվէն ֆիեաթլա էօմիւր սիկուրթա իտէր։
ՇԻՐՔԷԹԻՆ ՊԱՆԳԱՍԸ «Պանգ Օթթօման» օլուպ, Սթանպօլ Աժանսը տախի Կալաթատա «Պանգ Օթթօման» գարշըսընտա տըր։

ՊԱԼԳԱՆ

ՍՕՖԵԱՏԱ ՄԻԼԼԻ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ՇԻՐՔԷԹԻ
ՍԵՐՄԱՅԷ, ԻՀԹԻՅԱԹ, ԹԷՄԻՆԱԹ ՖՐ. 7500000

1899տա մէրի իւլ իճրա էօմիւր սիկուրթասը պէտէլի ֆրգ. 19,534,276
» » եանկըն » » 460,267,203
» » » » բրիմի » 1,433,965

Էօմիւր իւզէրինէ վէ չօճուգլար իչիւն միւթէտտիլ չէրաիթ իլէ սիկուրթա ագտ իտէր
Եանկըն իչիւն հէր նէվի պինա վէ էշեա իւզէրինէ սիկուրթա ագտ իտէր։
Նագլիյատ իչիւն մալ, էվրագը նագտիյէ վէ վաբօր սիկուրթա-լարը գապուլ իտէր։
Հիսսէտարանա՝ 1896տա 18½ %, 1897տէ 18%, 1898տէ 18%, 1899տա 16% թէմէթթիւ թէվզի իթմիշ տիր։

Շիրքէթին Պանքէրլէրի (Տէրսաատէթտէ Գրէտի Լիօնէ, Լօնտրատա Անկլօ Աւսթրիան Պանգ, Սօֆեատա Պանգ Նասիօնալ Պիւլկար։

Թաշրալար իչիւն միւստաիտ վէ միւթէ-պէր քէֆալէթլի աճէնթըլէր արանըյօր
Թիւրքիա իչիւն ումումի աճէնթէ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ
Գալաթա Մէրթէպանի սօգագ, Ճէտտո խան
Թիւրքիա իչիւն ումումի միւֆէթթիշ — Ա. ԿԻՒՐԵՂԵԱՆ

ԻԶՄԻՐԻ ԵՒ ՇՐՋԱԿԱՅԻՑ ՀԱՄԱՐ

ՏՕՔԹՕՐ

Եթէ կ՚ուզէք առանց վնասակար նիւթեր պարունակելու ազնիւ սիկառի թղթեր ունենալ, ծխեցէ՛ք Յովսէփ Ելակեօզեանի

ՏՕՔԹՕՐ

անուն բուն իտալական ամենաընտիր սիկառի թղթերը, որոնք եթէ ուրիշներէ ճշգրիտ առաւելութիւն մը ունին, այս է որ իր շահին մէկ մասը յատկացուած է տեղւոյս (Իզմիր) Ներսէսեան Որբանոցին։ Ամէն Հայ զայն գործածելով, թէ՛ ուղղակի նպաստած կ՚ըլլայ գթասիրական հաստատութեան մը և թէ իր պէտքը լրացուցած։

ՓՈՐՁԵՑԷ՛Ք ԵՒ ԳՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՔ

Վաճառատունս կը գտնուին նաև ուրիշ սիկառի թղթեր։

Թէյ, Թէյ, Թէյ

Հնդկաստանի և Չինաստանի ամենաընտիր ԹԷՅԵՐԸ բերել տուած եմ։ Ձմեռուան այս ցուրտ օրերուն շատ յարմար կուգայ ստամոքսներ տաքցընելու։ Անարատ և մաքուր։

Դիմեցէ՛ք անգամ մը միայն, ու յետոյ փոյթեռանդն պիտի վազէք ինծի։

Այս տեսակ գործերու մէջ իմ ունեցած բազմամեայ փորձառութիւնը կը բաւէ երաշխիք մը ըլլալ սիկարի թղթին և թէյին ազնուութեան։
Կը ծախուին

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ
ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՁԵՂՉ

ՄԻԱԿ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ
Իզմիր, Բէշըրմաքճըլար-Պաշը
ՅՈՎՍԷՓ ԵԼԱԿԵՕԶԵԱՆԻ
Վաճառատունը։

Գ. ԷՐՄԷՆԵԱՆ ՎԷ ՇԻՐԷՔԵԱՍԸ

ՊԷՕՅԻՒՔ ԷԼՊԻՍԷ ՏԷԲՕԶԻԹՕՍԸ
Սթամպօլտա Սուլթան Համամընտա
Թօբալեան խանընտա Ն° 24

Էլպիսէ մաղազալարը միյանընտա էն էսկի վէ էն զիեատէ էմնիյէթլի վէ չէօհրէթլի օլան Թօբալեան խանընտա-քի էլպիսէ մաղազասընըն էսկի նամ վէ չէօհրէթ վէ իւնվան վէ մէքիանը ասլա թէպտիլ օլունմամըշ օլտուղը կիպի սահիպ վէ մուէսսիսի Գ. Էրմէնեան պիր գաթ տահա ինզիպաթ վէ ինթի-զամը խարիճի իսթիգմալ իլէ միւֆթէ-խիր տիր։

Թօբալեան խանընտաքի մաղազա միւստախտէմլէրինտէն պազըլարընըն օ ճիվարտա մունթէլիֆ իսիմլէր իլէ միւճէտտէտէն աչմըշ օլտուգլարը էլ-պիսէ մաղազալարընըն՝ Թօբալեան խանընտաքի էլպիսէ մաղազասը իլէ ասլա վէ զաթան իչթիրաք վէ միւնա-սիպէթ վէ իրթիպաթլարը օլմատըղըն-տան, միւհթէրէմ միւշթէրիլէրիմիզին իղֆալ օլունմամաքլըղը Թօբալեան խա-նընտաքի էլպիսէ մաղազասընա միւ-րաճաաթ իթմէլէրի թավսիէ վէ իլան օլունուր։

ՖԻԵԱԹ ՄԱԳԹՈՒ

ՇԱՔԱՐԱՎԱՃԱՌԱԿԱՆ ՄԵԾ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

1881էն ի վեր տեղական և եւրոպական շաքարեղէններ պատրաստող Ճիվան էֆ. Տավուտեան իր՝ Գում-Գաբու Սթասիոնի մերձ 27 թիւ և Պոլի-Բաշայի զառիվայրին վրայ գըտնուող թիւ 50 խանութներն ու գործատունը արհեստին էն վերջին պահանջմանց համաձայն կատարելագործած է։ Հո՛ն պիտի գտնէք ոչ միայն զանազան թարմ շաքարեղէններ և եւրոպական համեղ ըմպելիներ, այլ նաև էն դժուարահաճ ճաշակներու գոհացնելու տեսող, հարսանիքի և անուան տօնախմբութեանց համար յատկապէս պատրաստուած, ֆոնտան շաքարներ, բըլթիֆուռ, ֆուաէ, ֆոնկլասէ ևայլն։ Ինչպէս նաև Բոնբոնի վերաբերեալ ամէն տեսակ խմորեղէններ։ Բերել տուած է նաև զարդարուն սնդուսէ ֆանթէզի տուփերու թուղթերու մեծ մթերք մը։ Այս անգամ իր Յարգոյ յաճախորդներուն կը ծանուցանէ թէ՝ %ին 30 զեղչով տրամադիր է ծախելու։

23—24

ՍԻՆԿԷՐԻ

ՃՇՄԱՐԻՏ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԸ՝ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՆ ԵՆ ԲՈՎԱՆԴԱԿ ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ

ՍԻՆԿԷՐԻ ընկերութիւնը իր հռչակաւոր մեքենաներէն մինչեւ ցարդ 18 միլիոն մեքենայ ծախած է։
ՍԻՆԿԷՐԻ ընկերութիւնը զանազան արուեստահանդէսներուն մէջ 400է աւելի չքաւոր և պատուոյ մրցանակ առած է։
Սոյն անհուն յաջողութիւնը զորս և ոչ մէկ ուրիշ ընկերութիւն կարողացած է ձեռք բերել, ՍԻՆԿԷՐ մեքենայից գերազանցութեան արդիւնքն է։
Կեղծիքէն զգուշացէք. Սինկէրի ճշմարիտ մեքենաները կը կրեն իրենց վրայ դիմաց զետեղուած յատկանիշը և կը ծախուին միմիայն ի վաճառատանց

Ժ. ՆԱՅՏԼԻՆԿԷՐԻ

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ՎԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ, ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԱՐՔԱՅԻՆ, ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԻՇԽԱՆԻՆ, ԵՒԼՆ.

Արեւելքի համար ընդհանուր վարչութիւն, Բերա, Դուրմաքածի փողոցին անկիւնը գտնուած շէնքը։
Վաճառատունք ի Պոլիս՝ Բերա, Մեծ փողոց, Կալաթա Սէրայի Լիսէին դիմաց։ Ղալաթիա՝ Գարաքէօյ Թրամվէյի կայարանին դիմաց։ Պոլիս՝ Սուլթան Համամ և Սուլթան Պայազիտ։ Մասնաճիւղք՝ գաւառաց բոլոր քաղաքներուն մէջ։

ՓԱՐԻԶ ՍԷՐԳԻՒ ՈՒՄՈՒՄԻՍԻ

1900

ՍԱՏԷ, ՄԷԹԻՆ, ՍԷՐԻ, ՀԱՖԻՖ
ԱՄԷՐԻԳԱՆԸՆ ԷՆ ՄԷՃՅՈՒՐ ՏԻՔԻՃ ՄԱՔԻՆԱՍԸ

ՆԻՒ-ՀՕՄ

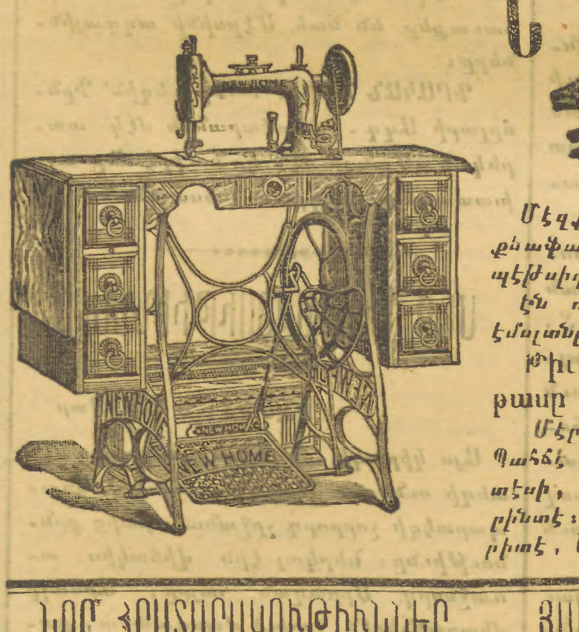

Մէզքիւր Սէրկիի Ումումիսինտէ միւքեաֆաթընը, HORS CONCOURS րէգապէթսիզ գազանմըշ տըր։
Էն ուֆագ թէֆէրրուաթընա գատար էմսալսիզ թէքէմմիւլ իտէր։
Թիւրքիա իչիւն էէկեանէ աճէնթասը ԱՄԷՏԻԳ ՍԱԼՎԱՏՕՐ
Մէրքէզի ֆիրուխթը Սթանպօլտա, Պահճէ Գաբուսընտա, Համիտիյէ ճատտէսինտէ, Ն° 7 Թիւմարալը խանէ իւզէրինտէ։ Շուպէլէրի Իզմիրտէ, Սելանիկթէ, Աֆիօն Գարահիսարտա վէ սաիրէ

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԿՈԿՈՆՆԵՐ ԵՒ ԱԶԱՏ ՆՇՈՅԼՆԵՐ

Բանաստեղծական սիրուն կտորներ ու հաւաքածոյներ, որոնց հեղինակներն են Կեսարիոյ Ս. Կարապետ Վանքի աշակերտներէն Բարսեղ էֆ. Պ. Խապէշեան՝ հեղինակ «Ազատ Նշոյլներ»ու և Ե. Տ. Եղիազարեան՝ հեղինակ «Կոկոններ»ու։ Տարեգլխոյ ամէն գրքերու սովին մէջ, սոյն գեղեցիկ հրատարակութիւնք արժանի ընծայ մը կրնան ըլլալ։ «Ազատ Նշոյլներ»ու հեղինակը 300 օրինակ նուիրած է Կեսարիոյ Ս. Կարապետի որբանոցին։ Կը գտնուի բոլոր հայ գրավաճառներու քով։
«Ազատ Նշոյլներ»ու գինը 100 փարա, իսկ «Կոկոններ»ը 5 ղր.։ Մեծաքանակ գնողները պէտք է դիմեն Մեծ Ալըր էֆ. խան, թիւ 39։ 20—20

ՕՑՈՒԵՈՒՆՈՒՉ

Թումանչըլարընըն տաանթղըէլէւէլէ վէ հարմաղտա օլտուղու էլպիսէլէրին զարաֆէթ վէ մէթանէթիյլէ ումումըն մէմնունիյէթ վէ խօշնուտիսինի ճէլպէ մուվաֆագ օլան Քուէումճուլար չարշըսընտա, Թէրզի Պաշը սօգաղընտա, 14 Նումէրօլու ԿԱՅԻԷԹ նամ Թէրզի մաղազասը սահիպի Գրիգոր Տր. Գասպարեան էֆ. պու տէֆա տախի զէն միւնասիպէթիյլէ հէր պիր քիսէյէ վէ հէր պիր կուսթօյա էլվէրիշլի գումաշլար ճէլպ էյլէմիշ օլտուղունտան, ՈՒԾԻՒՈՒԶ, ԶԱՐԻՖ ՎԷ ՄԷԹԻՆ էլպիսէ խոհնէք արզու իտէնլէր մէզքիւր մաղազայա պիր քէրրէ միւրաճաաթլարընտա պէհանաթմէմնունիյէթ ալաճագլարը թապիի տիր։

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԷՖ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ

Միւմայիլէյհ օն պիր սէնէ մուգատտէմ, Մէքթէպի Հուգուգը Շահանէտէն պա չահատէթնամէ խուրուճ իթմիշ, վէ ղայրէթ ու իսթիգամէթիյլէ հէր քէսին հիւսնիւ թէվէճճիհ վէ էմնիյէթինի գազանմըշ, էրպապը նամուս վէ լիյագաթտան վէ պիրինճի սընըֆ տավա վէքիլլէրինտէն մաարուֆ պիր զաթ տըր։
Բէնտիլէրի հէր նէվ Շէրի, Հուգուգ, Ճէզա վէ Թիճարէթ տավալարընը տէրէօհտէ իտէր։
Պիր մէչալըղը մալիւմ մուգավիլէնամէ ալթը այլըգ վէ սէնէլիք ապօնէ գայտ վէ գապուլ իյլէր։
Տավալարը հագգընտա մէճճանէն մալիւմաթ ալմագ իսթէյէնլէրէ պէյանը րէյ վէ իրթայը մալիւմաթտան գաչընմազ։ Էլքեր տավալարտան պէշլի իւճրէթ ալմաեը կիպի, բէք չօգլարընտա սուլհէն թէսվիյէտէ գուսուր էյլէմէզ։ Սապահլարը սաաթ 2—6եա վէ աքշամլարը տախի 9—11է գատար եազըխանէսինտէ պուլունուր։
Եազըխանէսի՝ Պապը Ալի ճատտէսինտէ Մուսուլ խանընտա 22, 23 վէ 24 նումէրօլը օտալար տըր։

ԷՆԿԻՒՐԻՒԻ մեր բաժանորդներէն կը խնդրուի իրենց հաշիւները կարգադրել «Մանզումէ»ի գործակալ Դանիէլ էֆ. Աշըգեանի հետ։

Տէր և Տնօրէն
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ

)(93)(

ԹԵՐԹՕՆ «ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԷՖՔԵԱՐ»Ի

ՔԱՍԻՄ

ԺԱՌԱՆԳՈՐԴԸ

ՎԷՊ ՅՈՀՄԱՅԻՆ ՈՒՍԱՆՔԻ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԺԹ

Ատրինէի համար ծանր պարագայ մըն էր անշուշտ պատկերը յանձնել Ալիսի որ մեծ հակառակորդ էր իրեն, քաղաքավարական ձեւերու տակ սքօղուած։ Կ՚զգար որ յստակապէս զինք պարտաւորելու և Վանէի յիշատակը ձեռքէն խլելու չարամտութեամբ կ՚ընէր Ալիս այս ամէնը և հիմա անոր հպատակիլ՝ պարտութիւն խոստովանիլ պիտի ըլլար պարզապէս։ Մայրը սակայն՝ մանաւոր դիտումով կամ բարեմտութեամբ ըրած էր առաջարկը զոր չի գործադրել, շատ տխուր հետեւողութիւններ պիտի ունենար։

Օր. Տագրեան այս նկատումներով չի կրցաւ մերժել մօրն առաջարկն ու առ երեսս անտարբերութիւն կեղծելով, ննջասենեակը փութաց պատկերը բերելու։ Ցուզումը ծայրայեղութեան հասած էր. սէրը, նախանձը, պարտութիւնը իրարու կը յաջորդէին մանկամարդ աղջկան զգացումներուն մէջ որոնց ազդեցութենէն փղձկելով, սկսաւ արտասուել նկարին առջեւ։

Դաստիարակուհին որ մօր մը գուրգուրանքը կը տածէր Ատրինէի վրայ և անոր ամէնէն թեթեւ մէկ զգացումն իսկ աչքէ չէր վրիպեցներ, անմիջապէս հետեւեցաւ աշակերտուհիին որուն արցունքները տեսնելով.

—Աս ի՞նչ է, Ատրինէ, հարցուց. ինչո՞ւ կուլաս, սիրելիս։

Օրիորդը չի կրցաւ պատասխանել. հեծկլտուքները յորդեցան և խոնարհեցնելով հպարտութիւնը չարունակեց արցունքները։

—Բայց ինչո՞ւ կուլաս. չի՞ս ուզեր նկարը տալ Ալիսին։

—Պատկերս արժէք չունի, բայց մօրս ըրածը ծանր կու գայ. գիտէ որ այնչափ կը սիրեմ այս նկարը, ինչո՞ւ կ՚ստիպէ զիս օտարի մը յանձնել։

—Ի՞նչ ընէ մայրդ. Ալիս արդէն առջի օրէն աչք տնկած էր անոր և հիմա երբ լուսանկարը կուտար, պատկերը մերժել անքաղաքավարութիւն պիտի ըլլար անշուշտ։

—Ցատկապէս ձեռքէս խլելու համար դարձուց այս էնթրիքը. ես կը հասկնամ, մայրս ինչո՞ւ գործիք ըլլայ. ես ալ լուսանկար մը կուտայի կը լմըննար։

—Այնչափ հոգ ընելու պատճառ չունիք. հօրդ կ՚ըսենք վաղը երկրորդ մըն ալ նկարել կու տայ։

—Սկզբունքի խնդիր է իմ յուզածս. նկարը չէ խնդրոյ առարկան. ինչո՞ւ բռնի ձեռքէս խլէ սիրած մէկ առարկաս և երթայ վրաս խնդայ։

—Ատոնք յուռեռոսութիւններ են։ Ալիս՝ ընդհակառակը ձեզ սիրելուն համար կ՚ուզէ ունենալ ձեր պատկերը։ Մնաց որ ուշանալով կասկած տուած պիտի ըլլանք. հետեւաբար եւ լուացուէ՛ տանինք պատկերը. ես նորը նկարել կու տամ քեզ։

Ատրինէ կամայ ակամայ երեսը լուաց. ինքզինք շտկեց ու զուարթ ըլլալու բռնազբօսիկ դէմքով մը պատկերը հանելով Ալիսի ներկայեց։

—Անփոխարինելի պատիւ ըրիք, օրիորդ, ըսաւ Ալիս, հետախուզող ակնարկ մը նետելով նկարին վրայ։ ինչպէս խոստացած էի արդէն, մեր սրահին զարդը պիտի ըլլայ և շարունակ զիս ձեր մէջ պիտի կարծեմ երբ այս չքնաղ պատկերը դիտեմ։

—Պատիւ կ՚ընէք, օրիորդ, ըսաւ Ատրինէ պաշտօնական խոնարհութիւնով մը, բարեբախտ եմ որ խնդրոյ նիւթ պիտի ընէք զիս ձեր յիշողութեան մէջ։

—Ո՛հ, ինչպէս կրնամ մոռնալ, երբ այնչափ քաղցր օրեր անցուցի ձեր մէջ։

Տանտիրուհիին հրամանով ծառան՝ անմիջապէս Ծամբրինեաններուն տունը փոխադրեց նկարն ու Ալիս հրաժեշտի սիրազեղ ողջոյններ փոխանակելէ ետք, ասպնջականին հետ մեկնեցաւ տունէն։

Ալ ամէն պատրաստութիւն տեսած էր Ալիս, երկու օր վերջը գոյքերը չոգենաւ փոխադրուեցան ու ինք Ծամբրինեան ամուսիններուն ու սպասուհիին հետ Սիրքէճիի կայարանը եկաւ չոգեկառքով Մանչեսթըր մեկնելու համար։

Բարեկամներու ստուար բազմութիւն մը որոնց հետ ծանօթացած էր Ալիս, բարի երթ մաղթելու փութացած էր կայարան որ գրեթէ մեծ եռուզեռումի մէջ էր ճեպընթաց կառատորմին մեկնելուն առթիւ։

Ողջերթ մաղթելու եկողներուն մէջ կը վխտային երիտասարդներ. ամէն դասակարգէ, որոնցմէ ոմանք ինքնակոչ փեսաներ կ՚երազէին զիրենք մեծահարուստ աղջկան և ոմանք ալ պարզապէս գեղանի խարտիշուհիին գլխուն դէմքը անգամ մը եւս վայելելու տենչով փութացած, հաւաքուած էին հոն, քանի որ ոչ ոք կրնար արգիլել զիրենք։

Ատոնցմէ զատ կար նաեւ ստուար խումբ մը ջոջ վաճառականներու և գործի մարդոց, որոնց նկատումը բոլորովին տարբեր էր միւսներէն։ Մանչէսթրի Գրիգորեանցը, այնչափ ծանօթ չէր Պոլսոյ մէջ, որչափ Ալիսի այցելութենէն ետք. հիմա ամէն մարդ գիտէր որ միլիոնատէր մը կար Անգլիոյ մէջ որուն բարեկամութիւնը ի հարկէ կրնար օգտակար ըլլալ ամէն առթիւ։ Այս կարգի հաշիւներ, եթէ վերացական ըլլան իսկ, գործի մարդիկ կուզեն օգտուիլ անոնցմէ, քանի որ քաղաքավարական պատրուակը կրնայ ծածկել ամէն նկատում ու հաշիւ։

Տագրեան՝ երբ Գրիգորեանցի թղթակից բարեկամը, ամենէն մեծ տեղը կը գրաւէր ողջերթ մաղթողներու մէջ. կնոջն ու աղջկանը բացակայութիւնը մինակ աչքի կը զարնէր, ինչ որ չքմեղացուց դրամատէրը Ատրինէի անակնկալ հիւանդութիւնը յայտնելով։

Օր. Գրիգորեանց թէեւ սիրալիր կերպով կը տեսակցէր բարեկամներու հետ, սպասման սրահին մէջ, սակայն ամբողջ ուշադրութիւնը դրան նուիրած՝ կը սպասէր որ արդեօք Վանէ ալ պիտի գա՞ր, բարի երթ մաղթելու, թէ՛ դրամները առնելէ ետք, բոլորովին մոռցած էր զինք։

Վերջապէս երեւցաւ պատկերահանը, բայց չի կրնալով համարձակիլ ուղղակի Ալիսի ներկայանալ, սկսաւ հեռուէն դիտել։ Օրիորդը քովը հրաւիրեց երիտասարդն ու հանդիսականներուն նոյնքէս յարգական տեսակցութեան սկսաւ անոր հետ։ Շնորհակալութիւն յայտնեց իրեն մատուցած ծառայութիւններուն համար, դրուատիքն ըրաւ գծած նկարներուն։

Տագրեան՝ որ մօտէն կը տեսնէր այս ամէնը, չէր կրնար նշանակութիւն տալ լուրջ աղջկան ընթացքին և մտքովը կը զարմանար Վանէի գտած յաջողութեան վրայ։

Քիչ յետոյ մեկնումի առաջին հրամանը տրուեցաւ, հրաժեշտի ողջոյնները փոխանակուեցան և Ալիս երբ վերջին անգամ մը բարովը կ՚ըսէր Վանէի, «առաջարկիս վրայ լաւ մը խորհէ» փսփսաց ու նետուեցաւ չոգեկառք։

Վայրկեան մը ետք արդէն կառատորմը սուրալ սկսած էր։

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍԸ ՎԵՐՋԱՑԱՒ։

(Շարունակելի)